

HOVEDSTADEN NORDEUROPAS GRØNNE INNOVATIVE VÆKSTMOTOR

Erhvervsudviklingsstrategi for hovedstadsregionen 2011-2013

Indholdsfortegnelse

–	Forord	5
<hr/>		
1	Et stærkt erhvervsliv – nu og om 10 år	6
<hr/>		
1.1	Vækstforum Hovedstadens vision 2020	6
1.2	Hovedstadsregionens aktuelle ståsted og fremtidens globale trends	7
1.3	Udfordringer: Lav vækst i produktion og produktivitet	9
2	Det vil Vækstforum Hovedstaden	12
<hr/>		
2.1	Fundament og trædesten i årene frem	12
2.2	Fra vision til konkret indsats	13
2.3	De seks indsatsområder	16
2.4	Konkrete initiativer	17
3	Indsatsområder	20
<hr/>		
3.1	Ny velfærds- og sundhedsteknologi som en god forretning	22
3.2	En attraktiv metropol med gode forbindelser	26
3.3	Innovation og forskning – vidensregionens base	33
3.4	Talent og kompetencer i verdensklasse	38
3.5	Erhvervsklynger – stærke niches i global konkurrence	42
3.6	Vækstiværksættere med en international tilgang	46
4	Overvågning	50
<hr/>		

Vækstforums medlemmer og observatører

Vækstforum Hovedstaden har 20 medlemmer (m) og 6 observatører (o), som repræsenterer kommuner, region, erhvervsorganisationer, universiteter, uddannelsesinstitutioner, arbejdstagerorganisationer og arbejdsgivere. Det er Vækstforums opgave at formulere en strategi for erhvervsudvikling af hovedstads-

regionen, at overvåge udviklingen i den regionale økonomi og at støtte projekter inden for erhvervsfremme og beskæftigelse (Region Hovedstadens erhvervsfremmemidler og midler fra EU Socialfond og EU Regionalfond).

Regionsrådsformand
Vibeke Storm Rasmussen (m)
Region Hovedstaden

Byrådsmedlem
Niels Borre (m)
Ishøj Kommune

Administrerende direktør
Henrik Asmussen (m)
AstraZeneca A/S

Afdelingsformand
John Westhausen (o)
3F

Regionsrådsmedlem
Ellen Thrane (m)
Region Hovedstaden

Byrådsmedlem
Henrik Brade Johansen (m)
Lyngby-Tårnbæk Kommune

Rektor
Ralf Hemmingsen (m)
Københavns Universitet

Direktør
Birgitte Hass (o)
FDC
(Forsikringens Datacenter)

Regionsrådsmedlem
Ole Søbæk (m)
Region Hovedstaden

Corporate Vice President
Jørn Henrik Levy Rasmussen (m)
Terma A/S

Rektor
Johan Roos (m)
Copenhagen Business School

Producent
Nina Crone (o)
Crone Film A/S

Overborgmester
Frank Jensen (m)
Københavns Kommune

Administrerende direktør
Allan L. Agerholm (m)
Crowne Plaza Copenhagen Towers

Direktør for myndighedsbetjening og sektorudvikling
Niels Aksel Nielsen (m)
Danmarks Tekniske Universitet

Administrerende direktør
Torben Nielsen (o)
København Fur

Borgmester
Kirsten Jensen (m)
Hillerød Kommune

Johnnie Hansen (m)
Varmesmeden i
Asserbo Aps

Arbejdsmarkeds- og uddannelseschef
Niels-Jørgen Holm (m)
HK Hovedstaden

Chefkonsulent
Käthe Munk Ryom (o)
AC – Akademikernes
Centralorganisation

Borgmester
Erik Lund (m)
Allerød Kommune

Administrerende direktør
Allan Jørgensen (m)
Kemp & Lauridsen A/S

Administrerende direktør
Anette Saust Estø (m)
Fleye Aps

Direktør for Teknologi, Ernæring og Sundhed
Randi Brinckmann Weinke (o)
Professionshøjskolen
Metropol

Borgmester
Søren Rasmussen (m)
Lyngby-Tårnbæk Kommune

Privatdirektør
Lone Bille Schjødt (m)
Danske Bank A/S

Forord

I Vækstforum Hovedstaden arbejder vi for **gode vilkår for hovedstadsregionens erhvervsliv.**

Vores region skal være attraktiv for internationale virksomheder, der formår at forene bl.a. den kommercielle med den grønne bundlinje. – Og som trækker på dygtige og innovative medarbejderes evner til at omsætte forskning, ny teknologi og kundebehov til vækst. Det er vejen til øget velstand og til den fælles velfærd, som vi sætter pris på.

Vækstforum spiller på en række strenge for at fremme erhvervsudviklingen. Vi er den regionale platform, der samler erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedets parter og kommuner om et fælles fremtidsbillede og fokuseret handling. Og med vores bånd til staten og andre danske og udenlandske regioner er vi talerøret for en stærk hovedstad som spydspids for hele landet.

Udgangspunktet er, at hovedstadsregionen uden sammenligning er Danmarks vækstmotor. Her skabes i stor målestok højproduktive og innovative virksomheder. Vi er hjemsted for 70 pct. af den private forskning i Danmark, 80 pct. af high-tech virksomhederne og 85 pct. af de udenlandske investeringer i landet.

Vi er landets metropol, og vi vil måles på, hvordan vi klarer os over for metropoler andre steder i verden. Det er dem, vi er oppe imod i kampen om virksomheder og gode job. Regionen har fantastiske aktiver at bygge på. Hovedstadsområdet ligger i den absolutte top som et attraktivt sted at bo, besøge og drive virksomhed i. Men det viser sig bare ikke på de afgørende vækstsmål!

Det bekymrer - og det må vi handle på. Vi har taget bestik af de advarselsslamper, der blinker, og de globale udviklingstendenser, der vil få stor indflydelse i også vores region. Resultatet kan ses i denne strategi. Den afspejler, at offentlig-privat samarbejde om grøn, innovationsbåret vækst i et internationalt miljø er afgørende ledetråde i vores arbejde.

Med denne strategi og det tilhørende idékatalog inviterer Vækstforum således til fælles handling for en storby i topklasse.

Vibeke Storm Rasmussen

Formand for Vækstforum Hovedstaden

1 Et stærkt erhvervsliv – nu og om 10 år

1.1 Vækstforum Hovedstadens vision 2020

Gode rammevilkår er basis for højproduktive virksomheder, velaflønnede medarbejdere og for borgernes velstand og velfærd. Med 'Hovedstaden – Nordeuropas grønne, innovative vækstmotor' prioriterer Vækstforum Hovedstaden sin indsats og sætter i perioden 2011-2013 konkret handling bag ordene ved at medfinansiere projekter fra de regionale erhvervsfremmemidler og EU's Strukturfonde.

Vækstforum Hovedstadens vision
for hovedstadsregionen år 2020:

Hovedstadsregionen er
Nordeuropas mest globale og
konkurrencedygtige metropol,
hvor mennesker og virksomheder
i innovative partnerskaber
omsætter viden, velfærd og
bæredygtighed til vækst

I 2020 er hovedstadsregionen derfor kendetegnet ved følgende:

- **International metropol**
Hovedstadsregionen er en international metropol, der begår sig i konkurrencen med andre metropoler i både det nære udland – Stockholm, Berlin, Hamborg – og stigende grad også i det fjerne udland. Regionen er til at få øje på, nem at nå og begå sig i. Regionen byder på en levende storby med en international atmosfære. Hovedstadsregionen er samtidig kendt for, at der er optimale muligheder for at have både karriere og familie-fritidsliv.
- **Innovative virksomheder**
Hovedstadsregionen er uden sammenligning det sted i Danmark, hvor der i stor målestok skabes højproduktive, innovative virksomheder med højt lønnede job. Grunden til den internationale position er lagt på en stærk 'hjemmebane'.
- **Hjertet i Nordeuropa**
Øresundsregionen er både den trafikale indgang til og hjertet i Skandinavien. For globale virksomheder er den et interessant marked – godt nok beliggende i udkanten af de store, europæiske markeder, men med gode flyforbindelser og højhastighedstog via Femern-forbindelsen.
- **Succeshistorie i regionernes Europa**
Regionen opfattes som meget større og bredere omfattende hele det sydlige Sverige og resten af Sjælland – og med stærke forbindelser og netværk til både det øvrige Danmark og ned til Hamborg. Regionen i den sydvestlige Østersø er en af de store succeshistorier i regionernes Europa.
- **Stærk spiller blandt verdens metropoler**
I år 2020 er regionen en velintegreret spiller blandt verdens metropoler. Virksomheder, medarbejdere, forskere og studerende rejser i stort omfang ud i korte eller længere perioder – og vender tilbage med nye idéer, forretningsforbindelser på eksportmarkeder og adgang til vidensnetværk. Hovedstadsregionen indhenter best practice og next practice i byer som München, Barcelona og Singapore. Danskerne er attraktive samarbejdspartnere ude i verden, fordi de til stadighed finder nichestykker i den internationale arbejdsdeling og koncentrerer indsatsen dér.
- **Mange aktiver – talent og service**
Tilsvarende tiltrækkes udlandet af hovedstadsregionens mange aktiver. Når virksomheder etablerer sig her, får de adgang til stærke forskningsmiljøer (blandt andet et universitet i den europæiske top ti), avancerede serviceydelser og en stor talentmasse i arbejdsstyrken. Medarbejdere evner at innovere, at tage nye teknologier i anvendelse og se internationale muligheder. Hele uddannelsessektoren arbejder

med disse kompetencer: I grundskolen, på ungdoms- og de videregående uddannelser og som livslang læring i efter- og videreuddannelsessystemet.

- **Innovativ udvikling af velfærdsstaten**

Hovedstadsregionen kan ikke være bedst inden for alle erhvervsområder, men har særlige fordele inden for et antal stærke erhvervsklynger. Blandt andet har kommuner, region, staten og store og små virksomheder sammen fundet nye veje for udvikling af velfærdsstaten til det stigende antal ældre borgere og for klimasmarte offentlige investeringer og forbrug. Indsatsen giver international genklang og udenlandske delegationer besøger regionen for at få inspiration. De regionale underleverandører af f.eks. komponenter til de nye løsninger står klar som samarbejdspartnere på eksportmarkederne.

- **Verdenskendt brand**

Regionens virksomheder inden for oplevelsesøkonomien er gode til at spotte nye forbrugertrends, f.eks. inden for gastronomi, design, mode og events. Det kan aflæses i eksporten og erhvervsturismen og bidrager til en levende region med et verdenskendt brand.

- **Mange iværksættere og stor, bred arbejdsstyrke**

En væsentlig del af nytænkning og nye jobs i år 2020 kommer fra et robust lag af dygtige vækstiværksættere, der har lært at tænke og handle internationalt. Lysten til at starte egen virksomhed, til at innovere og til at prøve udenlandske muligheder af er sået hos de unge i uddannelsessystemet - lige fra grundskole til universitetsniveau.

Det forudsete pres på arbejdsstyrken på grund af forskydningen mod flere i pensionsalderen og færre i den erhvervsaktive alder er afbødet. Nyuddannede kommer ind på arbejdsmarkedet i en yngre alder, ældre bliver længere på arbejdsmarkedet, nydanskere har godt fodfæste og udenlandsk arbejdskraft søger hertil. Sidst men ikke mindst har ufaglærte grupper i efter- og videreuddannelsesforløb opkvalificeret sig til nye job, i takt med at den traditionelle jobbase er flyttet til andre dele af verden.

1.2 Hovedstadsregionens aktuelle ståsted og fremtidens globale trends

Fremtidsvisionen er et ambitiøst men realistisk billede, der tager højde for det udgangspunkt, som regionen har. Den forholder sig til en række af de globale udviklingstendenser, der vil få afgørende betydning for virksomhedernes dagligdag, strategiske planer og dermed erhvervsudviklingen i regionen. Vækstforum kan ikke påvirke tendenserne men tage bestik af dem i sin strategi.

Hovedstadsregionen er hele Danmarks vækstmotor. Erhvervsudviklingen i hovedstadsregionen har derfor stor, national betydning. En markant del af erhvervsaktiviteten i Danmark foregår i hovedstadsregionen (tæt på 50 pct.). Det gælder i særlig grad den vidensbaserede aktivitet. De 1,6 mio. indbyggere i hovedstadsregionen udgør en lille tredjedel af Danmarks befolkning, men regionen er hjemsted for:

- over halvdelen af danskere med en videregående uddannelse
- 75 pct. af landets nye job
- 80 pct. af hightech-virksomhederne
- 70 pct. af al privat forskning og udvikling
- 85 pct. af de udenlandske investeringer.

Globale udviklingstendenser, der har betydning for erhvervsudviklingen:

- **Befolkningens sammensætning – flere ældre**
Arbejdsstyrken bliver marginalt mindre de næste 10 år, og der bliver betydeligt flere pensionister. Opgaven med at finansiere velfærd for ældre vil vokse. Omvendt skaber en aldrende befolkning i den vestlige verden nye markeder inden for sundhed og velfærd, som virksomheder kan drage fordel af.
- **Øget global konkurrence om virksomheders placering – også om deres forskningsaktiviteter**
Høje lønninger motiverer danske virksomheder til udflytning. Det efterlader ufaglærte med ringe jobudsigter. Presset fra lavtlønslande breder sig fremover også til forsknings- og teknologitunge aktiviteter. For mange virksomheder er placering af forsknings- og udviklingsafdelinger i ikke-vestlige lande i stigende grad en reel mulighed. En kompetent arbejdsstyrke med erfaring og kvalifikationer til at arbejde med medarbejderreven innovation kan omvendt være med til at sikre, at virksomhederne fortsat kan se et økonomisk potentiale i at bevare arbejdspladser i Danmark.
- **BRIK-landene (Brasilien, Rusland, Indien, Kina) – lokomotiv for økonomisk aktivitet**
Den økonomiske aktivitet i verden vil i stigende omfang finde sted i lande som Indien og Kina. Det gælder både produktion, forskning, innovation og forbrug. Det er derfor både interessant og nødvendigt, at ikke blot de store, men også de mindre, danske virksomheder, der traditionelt har stor samhandel med vore nære naboer, er mere til stede i BRIK-landene.
- **Teknologisk udvikling: Pres på små, danske udviklingsmiljøer – god forretning i nye anvendelsesmuligheder**
Danske virksomheder er traditionelt bedre til at anvende teknologi end til at udvikle ny. Det kan der blive endnu mere brug for. Faserne i et konkret, teknologisk udviklingsforløb spredes på flere lande, og de regionale udviklingsmiljøer specialiseres. Det er derfor ikke givet, at hovedstadsregionen kan fastholde alle sine internationalt stærke miljøer. Et modtræk kan være at sikre volumen og specialisering via samarbejde med vore naboregioner. Udbredelsen af nye teknologier, udviklet i andre lande, kan drives frem i offentlige-private samarbejder, f.eks. samfundsløsninger på klimaforandringer og sundhedsudfordringer.
- **Jordens ressourcer svinder ind – udvikling af alternativer i høj kurs**
Den globale efterspørgsel efter energi og råstoffer stiger, mens de naturlige forekomster er knappe. Løsninger skal særligt findes i byerne, der huser halvdelen af verdens befolkning og er ansvarlig for 75 pct. af CO₂-udslippet. Derfor stiger behovet for at finde kompenserende løsninger: Energibesparelser, genanvendelse af materialer og udvikling af alternative energiformer og nye materialer.

1.3 Udfordringer: Lav vækst i produktion og produktivitet

Internationale sammenligninger af metropoler og lande tegner et billede af en hovedstadsregion, hvor den faktiske performance ikke helt lever op til de rammer, der er til stede i regionen. Hovedstadsregionen ligger gang på gang i den absolutte top, både i europæisk og i global sammenhæng, når internationale analyseinstitutter ser på, hvor attraktive metropoler er at bo i, at besøge som turist, at opstarte og drive virksomhed i etc. Men det slår ikke igennem i den faktiske performance.

På to så centrale mål som udvikling i produktion og produktivitet har regionen i en lang årrække kun klaret sig middelmådigt i forhold til metropoler, vi normalt sammenligner os med. Eksempelvis havde Hovedstaden i perioden 1995-2005 en årlig vækst på 2,0 pct. mod 2,9 pct. i OECD og 4,5 pct. i Stockholm.

Den tendens kan blive mere tydelig i fremtiden. OECD-fremskrivninger, der rækker frem til 2025, forudsiger lav dansk vækst i produktion og produktivitet og betydeligt under niveauet for andre OECD-lande, landene i Eurozonen og de øvrige nordiske lande.

I analysen 'Territorial Review Copenhagen' fra 2009, hvor hovedstadsregionen sættes under lup og sammenlignes med andre metropoler, koger OECD de mange årsager til den middelmådige performance ned til fire afgørende budskaber:

- **Mangel på kvalificeret arbejdskraft**
Hovedstadsregionen mangler kompetencer. Det er et altoverskyggende problem, som blandt andet skyldes frafald på ungdomsuddannelserne, at studerende kommer sent ud på arbejdsmarkedet, utilstrækkelig udnyttelse af indvandreres kvalifikationer og dertil vanskeligheder med at tiltrække og fastholde højtuddannet, udenlandsk arbejdskraft, blandt andet på grund af det høje, danske skatteniveau. Den aktuelle ledighed ventes kun midlertidigt at sløre manglen på veluddannet arbejdskraft. En prognose forud-

ser, at der om ca. 10 år vil mangle små 50.000 faglærte og mere end 100.000 videregående uddannede i Danmark.

- **Middelmådig innovationsevne**
Hovedstadsregionen klarer sig kun middelmådigt på evnen til at innovere. Virksomhederne gør det fremragende inden for proces- og brugerdrevet innovation. Men der er behov for forbedringer inden for produktinnovation, forskning og kommerciel anvendelse af forskning. Det har stor indflydelse på konkurrenceevnen. Forskningen, forskningsinfrastrukturen og koblingerne mellem forskning og erhverv er afgørende elementer i en forbedring af den forsknings- og teknologibaserede innovation.
- **Haltende attraktionsværdi**
Hovedstadsregionen er i metropolsammenhæng en mindre by i udkanten af Europa. Det er to afgørende udfordringer – men der findes offensive modtræk. Tog- og flyforbindelser til regionen kan i højere grad kompensere for afstande ved at sikre nem og hurtig adgang. Og en tættere integration over Øresund, end det er tilfældet, kan skabe en større region og dermed basis for: Et arbejdsmarked med flere internationale arbejdspladser rettet mod udenlandske nøglemedarbejdere, et grundlag for større investeringer i kulturelle faciliteter og events rettet mod turister og muligheden for at samtænke forskningsaktiviteter og uddannelser i international topklasse.
- **Utilstrækkelig politisk handlekraft og koordinering af strategier**
En effektiv indsats for erhvervsudviklingen kræver en prioriteret og målrettet strategi, der bakkes op af myndigheder, institutioner og organisationer. OECD har vurderet, at de statslige rammer og regler er ufleksible og indskrænker kommunernes og regionens handlekraft og selvbestemmelse. Der er behov for fokus og fælles fodslag i hovedstadsregionens udviklingsstrategier og styrket koordinering mellem aktørerne - også i forhold til staten og andre regioner/storbyer i Danmark.

2 Det vil Vækstforum Hovedstaden

Hovedstadsregionens mange udfordringer kræver åbenlyst løsninger, der går på tværs af myndigheder og politikområder, kommune-, regions- og landegrænser og offentlig og privat sektor. Vækstforum Hovedstaden må derfor spille på en række strenge for at skabe de bedste vilkår for en globalt orienteret metropol med højproduktive virksomheder, der kan omsætte viden, velfærd og bæredygtighed i flere job og højere vækst:

- Regional platform med et fælles fremtidsbillede.**
Med strategiens vision og prioriteter vil Vækstforum Hovedstaden være den samlede platform for alle regionale aktører om en fælles, sammenhængende indsats, dér hvor udbyttet er størst. Vækstforum sætter endvidere praktisk handling bag ordene ved at bringe de regionale erhvervsfremmemidler og EU's Strukturfonde i spil i konkrete projekter sammen med andre aktører og finansieringskilder.
- Regionens talerør for en stærk region som er spydspids for erhvervsudvikling i hele landet.**
Mange løsninger forudsætter statens og andre regioners medspil. Vækstforum Hovedstaden vil på baggrund af veldokumenterede analyser skabe forståelse for hovedstadsregionens særlige muligheder og udfordringer. Med ikke mindst statslig medvirken giver regionens geografiske placering ved Øresund mulighed for i samarbejde med svenske og tyske parter at hæve den fælles, interregionale overliggende til gavn for hele Danmark.
- Forum for nye, kommercielle løsninger, der tackler velfærdsstatens udfordringer.**
Vækstforum vil samle offentlige og private parter om at finde nye løsninger på de globale udfordringer på klima- og sundhedsområdet samt den demografiske udvikling mod flere ældre. Regionen udvikler nye supersygehuse, og kommuner, stat og region efterspørger nye løsninger inden for velfærd og sundhed, der tager højde for klima-, miljø- og energispørgsmål. Sammen med erhvervsfolk kan de – i et testlaboratorium med afsæt i det offentlige aftagermarked - afdække behov og finde de praktisk mulige løsninger.

Det skaber grundlag for markedsføring af hovedstaden som Nordens sundhedsmetropol.

- En partner med troværdighed, der bundet i synlige resultater på den regionale udvikling.**

Vækstforum vil løbende evaluere sine initiativer og informere om resultaterne. Evalueringer kan føre til, at Vækstforum revurderer indsatsen og igangsætter nye initiativer. Vækstforum vil også styrke det politiske beslutningsgrundlag ved at overvåge de regionale og lokale vækstvilkår. Et solidt analysearbejde kan bidrage til at understrege regionens særlige muligheder og udfordringer i konkurrencen med andre metropoler, belyse hovedstadsregionens betydning for andre dele af Danmark og sammenhængen mellem lokale forhold og metropolens samlede styrke.

2.1 Fundament og trædesten i årene frem

Vækstforum starter ikke på bar bund, men bygger videre på de 65 projekter, som det tidligere vækstforum satte i søen (2006-2009) med et samlet budget på ca. 1,4 mia. kr. De to regionale nøgleorganisationer, Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity, er i resultatkontrakter tæt koblet til erhvervsudviklingsstrategien. Vækstforum har desuden været med til at søsætte markante initiativer i stærke erhvervsklynger: Copenhagen Cleantech Cluster, CFIR (Copenhagen Financelt Region) og CIBIT Accelerace for it-vækstiværksættere.

Vækstforum har ikke blot de seneste års indsats som fundament. Der ligger også ekstraordinære, erhvervsrelevante investeringer i fysiske anlæg i regionen i den nære fremtid. De vil være et afgørende afsæt for en god udvikling, hvis det gribes rigtigt an:

- Forbindelsen over Femern Bælt i 2018 vil give helt nye muligheder for samarbejdet med nordtyske regioner og adgang til det centrale Europa. Samme år vil metro Cityringen slå portene op og forbedre de trafikale forhold i København.

- Et verdensførende forskningsanlæg for materialevidenskab ESS (European Spallation Source) i Lund, Sverige, med afdelinger i København ventes at være delvist operationelt fra 2017. Det vil kunne trække forskere, studerende og forskningsbaserede virksomheder til regionen.
- Investeringer på ca. 16 mia. kr. over de næste 10 år i udviklingen af nye supersygehuse i hovedstadsregionen giver en unik mulighed for via offentligt-privat samarbejde om innovation (OPI) at sikre udvikling i virksomheder i en lang række forskellige erhverv.
- 'Vidensbydel Nørre Campus' vil skabe attraktive bolig- og levestandarder i området omkring de natur- og sundhedsvidenskabelige institutter på Københavns Universitet og Rigshospitalet. Vidensby-konceptet styrker samspillet mellem forskning, uddannelse, formidling, erhvervsaktivitet, boliger, kultursteder, handel, service, pladser og parker.

Erhvervsfremmestrategier og samarbejder

Dertil kommer, at en række andre, væsentlige aktører arbejder for erhvervsudvikling i lokale, regionale og nationale, erhvervsrelevante strategier. Særligt er der oplagte samarbejdsmuligheder i forhold til Vækstforum Sjællands arbejde. På nationalt plan gælder det arbejdet i Danmarks Vækstråd, regeringens Vækstforum og temarettede strategier som f.eks. den virksomhedsrettede innovationsstrategi fra august 2010. Og endelig er der EU's strategier: Østersøstrategien og ikke mindst den nye Europa 2020 – Strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Eksempler på centrale strategier:

- Inden for klima, grøn vækst og miljøteknologi har flere af regionens kommuner vedtaget, eller er ved at vedtage, ambitiøse klimastrategier, hvor grøn vækst med en erhvervs-vinkel også er tænkt med. Region Hovedstaden bidrager med sin klimastrategi i 2011. Regeringen har med Erhvervs-klimastrategien og Aftalen om Grøn Vækst også prioriteret området. Ligeledes er Klimakommissionens udspil: "Grøn Energi – vejen mod et dansk energisystem uden fossile brændsler" vigtig for det videre arbejde. Derudover må

det forventes, at der inden for de nærmeste år kommer en global klimaaftale i forbindelse med FN's klimatopmøder.

- Presset på velfærdsstaten og de afledte erhvervs-muligheder har og vil have stor bevågenhed i staten, jf. f.eks. ABT-Fonden (Anvendt Borgernær Teknologi) og puljer for innovation under Forsknings- og Innovationsstyrelsen, hvor aktører fra hovedstadsregionen deltager med projekter.
- Øresundskomiteén er aktuell med den Øresundsregionale Udviklingsstrategi (ØRUS), som sætter ny fart i integrationen over Sundet med bæredygtighed som et styrende element.
- Regeringen vil sammen med Vækstforum Hovedstaden og Vækstforum Sjælland udforme en erhvervsrettet Femernstrategi for bl.a. at udnytte de nye muligheder for forskningsbaseret Triple Helix-samarbejde mellem erhverv, videninstitutioner og myndigheder og for øget eksport fra mindre virksomheder, der får nem adgang til nære markeder.
- Erhvervs-klynger understøttes af markante satsninger, hvor myndigheder, brancheorganisationer, forskningsinstitutioner og erhvervsfremmeoperatører deltager. En strategi for biotek er i støbeskeen.

2.2 Fra vision til konkret indsats

Vækstforum Hovedstadens vision 2020 for indsatsen er, at "Hovedstadsregionen er Nordeuropas mest globale og konkurrencedygtige metropol, hvor mennesker og virksomheder i innovative partnerskaber omsætter viden, velfærd og bæredygtighed til vækst".

Vækstforums overordnede pejlemærke for om regionen bevæger sig i retning af at realisere visionen vil være, at hovedstadsregionen når en vækst i BNP pr. indbygger på niveau med de mest succesrige regioner i Nordeuropa. Frem mod 2020 skal regionen gå fra at have en moderat, årlig vækst i BNP pr. indbygger på 1,7 procent til et højere væksthøjere niveau på 2,5 procent svarende til væksten

i Amsterdam, og dermed til væksten i den nordeuropæiske metropolregion, som klarer sig bedst. Vækstforum vil løbende sammenligne udviklingen med de nordeuropæiske metropolregioner, herunder Stockholm, Helsinki, Oslo, Hamborg, Berlin og Amsterdam.

Udviklingen i BNP afhænger af udviklingen i beskæftigelsen og udviklingen i produktiviteten. Vækstforum sætter med strategien fokus på både beskæftigelse og produktivitet i hovedstadsregionen.

Hovedstadsregionens vej til højere vækst

Vækstforum Hovedstaden har udpeget seks indsatsområder i strategien, hvor Vækstforum og andre aktører i regionen har mulighed for at påvirke væsentlige vækstvilkår. Det er Vækstforums offensive bud på, hvordan der kan skabes et løft i værdiskabelse og beskæftigelse i regionen. Nøgleordene for indsatsområderne er viden, velfærd, bæredygtighed og en international tilgang.

Med de valgte indsatsområder sætter Vækstforum også ind på at tackle regionens væsentligste udfordringer med at skabe højere vækst, som OECD har peget på, nemlig middelmådig innovationsevne, mangel på kvalificeret arbejdskraft og haltende attraktionsværdi.

For hvert indsatsområde er der formuleret konkrete mål, som indsatsen i de kommende tre år skal sigte på. Vækstforum vil prioritere og investere i større, markante projekter, som bidrager mest til at nå effektmålene, og som trækker betydelige investeringer fra partnere med sig.

Vækstforum vil overvåge, om regionen opnår målene, jf. kapitel 4.

Erhvervsstrategien – fra vision til konkrete initiativer

Visionen:

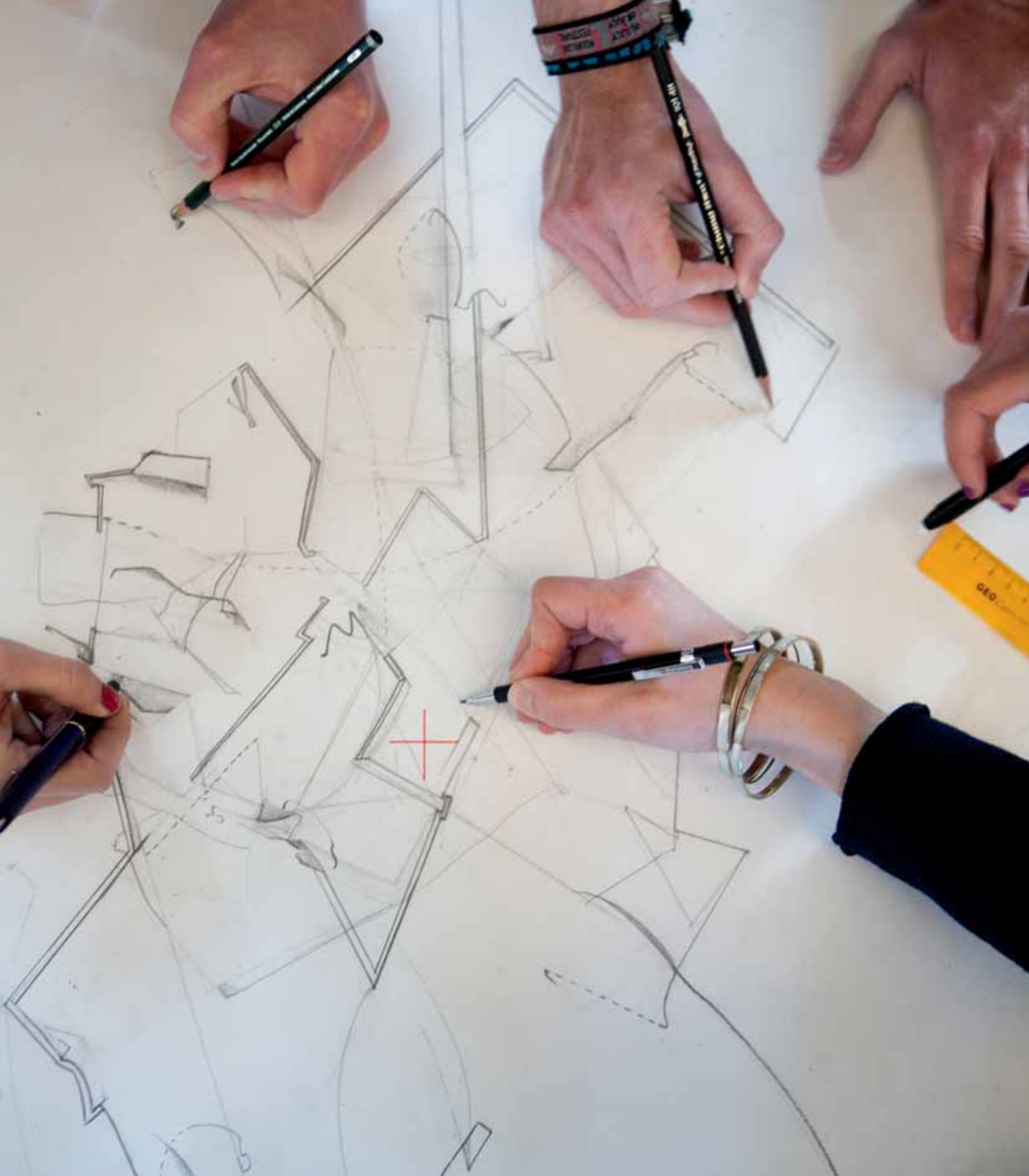
Hovedstadsregionen er Nordeuropas **mest globale og konkurrencedygtige metropol**, hvor mennesker og virksomheder i innovative partnerskaber omsætter viden, velfærd og bæredygtighed til vækst

Indsatsområder:

- Ny velfærds- og sundhedsteknologi som en god forretning
- En attraktiv metropol med gode forbindelser
- Innovation og forskning – vidensregionens base
- Talent og kompetencer i verdensklasse
- Erhvervs-klynger – stærke niches i global konkurrence
- Vækstiværksættere med international tilgang

Konkrete initiativer:

Markante initiativer i brede regionale partnerskaber, hvor grønne løsninger og bæredygtighed er en rød tråd

2.3 De seks indsatsområder

Vækstforum Hovedstaden har identificeret seks områder, som spiller en særlig vigtig rolle i forhold til at sikre hovedstadsregionens erhvervsudvikling og økonomiske vækst.

- **Ny velfærds- og sundhedsteknologi som en god forretning**

Den offentlige sektor har det overordnede ansvar for f.eks. daginstitutioner og skoler for børn, uddannelse for unge, hospitaler og sundhedssektor, pleje og omsorg for ældre. Private virksomheder, store som små, fra både nye og mere traditionelle brancher, bidrager som leverandører på mange delydelser. Traditionen for, at myndigheder, virksomheder og forskningsverden finder sammen om at indføre nye, innovative samfundsløsninger (OPI) med øje for erhvervs-potentialerne ude i verden, er én af årsagerne til regionens erhvervsstyrker inden for blandt andet sundheds-it og telemedicin, medicoteknisk udstyr og hjælpemidler, f.eks. nye kirurgiske instrumenter og robotteknologi. Fremtidsperpektiverne er store som følge af befolkningsudviklingen i den vestlige verden. Der bliver flere ældre med behandlings- og plejebehov og færre i den arbejdsdygtige alder til at levere dette. Den udfordring kan nye, teknologiske løsninger være med til at løse.

- **En attraktiv metropol med gode forbindelser**

Verdens økonomiske aktivitet koncentrerer sig i stigende grad i de mest attraktive metropoler. Økonomisk aktivitet krydser landegrænser, og for at være attraktiv må en metropol være tæt sammenvævet med de andre. Derfor skal hovedstadsregionen være til at få øje på, nem at nå og begå sig i, og endelig skal der selvsagt være noget at komme efter fagligt, erhvervsmæssigt og kulturelt. Regionen skal på én gang evne at tiltrække, fastholde og udsende. De store markeder og teknologiske gennembrud ligger uden for Danmark.

- **Innovation og forskning – videnregionens base**

Evnen til at udvikle nye teknologier og til at tænke kendt teknologi ind i nye sammenhænge er en bærende kompe-

tence i en vidensbaseret region. De forsknings- og teknologibaserede virksomheder, myndigheder og forskermiljøer er nøgleaktører. Gode muligheder, incitamenter og koblinger for vidensspredning mellem dem er en nøgleopgave – ikke i et lukket system men med naboregioner og partnere i og uden for Europa.

- **Talent og kompetencer i verdensklasse**

Vi skal øge kompetenceniveauet – fra grundskole til forskeruddannelser. Det er afgørende for et arbejdsmarked og et samfund i balance, at de lavest uddannede, der rammes af at ufaglærte job flyttes til andre lande, får nye kompetencer til nye job. For det andet skal vi udbygge de særlige, danske kompetencer til at tage ansvar og initiativ. Og til i kreative processer at finde nye løsninger med kunder og leverandører, ikke mindst fra andre lande. Endelig skal vi være bedre til at arbejde med talenter, der kan noget ud over det sædvanlige. De bærer fremtidens teknologiske og innovative gennembrud. Vi skal kort sagt sikre en stor talentmasse 'af egen avl' – men den må suppleres og befrugtes udefra for at sikre fornyelse og et volumen, der svarer til erhvervslivets efterspørgsel.

- **Erhvervsklynger – stærke nicher i global konkurrence**

Vi kan ikke være verdensmestre i alting, men må fokusere på de nicher, hvor vi er blandt de bedste. De etablerede erhvervsklynger, med biotek og medicinaludstyr som meget iøjnefaldende, har manifesteret sig som internationalt kompetente. Dem skal vi fortsat have blikket rettet mod. Men uden at afskære andre stærke erhverv. Eksempelvis sætter cleantechklyngen nu sit præg på regionen. I de kommende år kan velfærdsteknologiklyngen skabe grobund for et nyt eksporteventyr. Andre klynger kan være interessante på grund af deres betydning for den generelle erhvervsudvikling, f.eks. sundhed og oplevelsesøkonomi, der skaber en levende og attraktiv by. Endelig kan erhverv være interessante, fordi de bidrager til et arbejdsmarked i ligevægt, hvor der er brug for alle.

- **Vækstiværksættere med en international tilgang**

Iværksættere, der etablerer nye virksomheder – og mere

bredt 'entrepreneurskab' forstået som en generel medarbejderkompetence i virksomhederne – er en motor for flere job og øget produktivitet. Flere videnbaserede, nye virksomheder med højt kvalificerede iværksættere er en vej til innovation og et internationalt erhvervsliv. Uddannelse i innovation, entrepreneurskab og internationale forhold fra grundskoler til universiteter skal gøde jorden for flere, der vil og tør prøve sine idéer af i egen virksomhed på de internationale markeder.

2.4 Konkrete initiativer

Vækstforums erhvervsstrategi gøres kun til virkelighed, hvis erhvervsliv, vidensinstitutioner og offentlige aktører arbejder sammen om et fælles mål. Markante udviklingsprojekter med deltagelse af en bred kreds af parter er en af vejene til at løfte regionens erhvervsliv. Gennem økonomisk støtte til strategisk vigtige udviklingsprojekter vil Vækstforum bidrage til, at strategiens vision omsættes til virkelighed. Støtten kan komme fra Region Hovedstadens erhvervsfremmemidler og/eller midler fra EU Regionalfond og EU Socialfond. Støtten kombineres med egen medfinansiering og med andre finansieringskilder.

Ansøgninger om støtte til initiativer vil blive vurderet efter, hvordan de opfylder nedenstående kriterier. Initiativerne skal:

- Bidrage til øget vækst og beskæftigelse i hovedstadsregionen på niveau med de mest succesrige regioner i Nordeuropa
- Være relevante i forhold til strategiens vision og de udpegede regionale udfordringer
- Have et formål, som ligger inden for mindst ét, gerne to af strategiens seks indsatsområder
- Medvirke til at indfri en eller flere af de målsætninger, som er opstillet under de enkelte indsatsområder
- Leve op til et bredt hensyn om bæredygtighed og grønne løsninger
- Være markante i omfang og indhold

- Iværksættes af en bred kreds af parter
- Være karakteriseret af at parterne udviser engagement i projektet eksempelvis ved at bidrage med kontant medfinansiering eller arbejdstimer

Markante og bæredygtige initiativer i fokus

Frem for mange små projekter ønsker Vækstforum at fokusere sin indsats på få men markante fyrtårne, der dækker hele regionen og indgår i brede, partnerskaber mellem centrale aktører i og uden for regionen. Initiativerne skal have en nyhedsværdi og en gennemslagskraft, der kan skabe opmærksomhed og give anvendelsesmuligheder over regionens grænser.

Det er også et tværgående hensyn, at 'grønne løsninger og bæredygtighed' så vidt muligt skal være indtænkt i initiativerne. Presset på Jordens ressourcer medfører, at kommerciel udvikling af grønne alternativer er i høj kurs, f.eks. energibesparelser, genanvendelse af materialer og udvikling af alternative energiformer og materialer. Den grønne dagsorden er bred og på ingen måde afgrænset til de cleantech-virksomheder, der kan udvikle og levere nye løsninger. Den omfatter også den vifte af erhverv, der aftager og implementerer grøn teknologi, f.eks. byggeriet, transportsektoren og industrien.

Store dele af den offentlige sektors forbrug og investeringer bliver grønne, f.eks. i valg af materialer ved byggerier, planlægning af veje og offentlig transport, offentlig belysning, institutioners daglige indkøb og affalds- og spildevandshåndtering, byplaner der tager højde for klimaforandringer, vand- varme- og energiforsyning, grønne kiler i boligområder, nem adgang til naturoplevelser for borgere, og så videre.

Danske virksomheder vinder internationale markedsandele på det grønne område og har en klar styrkeposition. Deres eksport af 'grøn teknologi' er vokset med næsten 400 pct. i perioden 1995-2008, til 64 mia. kr. svarende til ca. 11 pct. af den samlede danske vareeksport. Det er et stærkt fundament, der også skal bruges til at 'brande' regionen i udlandet over for turister, forskere, forretningsfolk, investorer m.fl.

Regionale erhvervsfremmemidler

Regionerne i Danmark råder over midler til erhvervsudvikling. I perioden 2010-2013 er der i Region Hovedstaden afsat ca. 120 mio. kroner årligt til erhvervsudvikling. Arbejdsfordelingen mellem regionsråd og Vækstforum Hovedstaden er sådan, at Vækstforum modtager og behandler ansøgninger om projektstøtte. Vækstforum indstiller derefter til regionsrådet, om et initiativ skal støttes.

En væsentlig del af regionens erhvervsfremmemidler går til den vigtige regionale turismeindsats og tiltrækning af udenlandske investeringer i form af årlige driftstilskud til Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity. Driftstilskuddene fastsættes i 3-årige resultatkontrakter. Derudover er en vis andel af de regionale midler disponeret til allerede igangsatte projekter, der løber ind i perioden 2011-2013.

Strukturfondsmidler - EU Socialfond og EU Regionalfond

Midler fra EU Socialfond og EU Regionalfond bruges til at udvælge initiativer, der ligger inden for Vækstforum Hovedstadens erhvervsstrategi. I regionen er det Vækstforum Hovedstaden, der modtager og behandler ansøgninger om støtte fra EU Socialfond og EU Regionalfond. Vækstforum indstiller derefter til Erhvervs- og Byggestyrelsen, om et initiativ skal støttes. Erhvervs- og Byggestyrelsen foretager den afsluttende sagsbehandling.

EU Socialfond støtter projekter inden for opkvalificering og udvidelse af arbejdsstyrken, mens EU Regionalfond støtter projekter med formål inden for innovation og viden.

I perioden 2007-2013 er der i alt afsat 70 mio. kroner årligt til Region Hovedstaden. En andel af midlerne er, ligesom de regionale udviklingsmidler, disponeret til igangsatte initiativer, der løber ind i perioden 2011-2013.

Øvrige finansieringskilder

Vækstforum anser det for væsentligt, at støttede initiativer er markante og har volumen. Midler som søges gennem Vækstforum kan i mange tilfælde kombineres med bidrag fra statslige

ordninger, interregionale EU-midler, EU-forskningsmidler eller private fonde. Det kan f.eks. handle om ABT-Fonden – Anvendt Borgernær Teknologi, Fornylsesfonden, midler fra Rådet for Teknologi og Innovation og andre.

3 Indsatsområder

3.1 Ny velfærds- og sundhedsteknologi som en god forretning

Den vestlige verdens helt store udfordring er befolkningens forskydning mod flere ældre og færre erhvervsaktive. Det vil på afgørende vis forandre vilkårene i og lægge pres på den offentlige og den private sektor. Den offentlige sektor er en stor aftager af løsninger inden for velfærd, forebyggelse og sundhed og kan i den egen-skab sætte skub i en innovativ udvikling i virksomhederne. Det har den offentlige sektor stor interesse i, da presset fra flere ældre med f.eks. pleje- og behandlingsbehov og færre ansatte til at løfte opgaverne kræver nye løsninger.

I offentlig-private samarbejder om innovation, hvor den offentlige aftagerside fungerer som testlaboratorium, kan det offentlige finde serviceforbedringer, nye velfærdsprodukter og produktivtetsforbedringer. For den private sektor giver samarbejdet adgang til viden, brugererfaringer og ekspertise i den offentlige sektor og mulighed for udvikling og afprøvning af teknologier og løsninger, der er målrettet markedets behov. Blandt andet Kina og USA er nye store markeder for danske virksomheder.

Tilsvarende betyder arbejdet med medarbejder- og brugerdrøven innovation, at hovedstadsregionen kan tilbyde en omstillingsparat og effektiv arbejdsstyrke på alle niveauer. Det kan bidrage til at øge virksomhedernes incitament til at fastholde både produktion og videnarbejdspladser i Danmark.

Regionens hospitaler og kommunerne i regionen er velegnede samarbejdspartnere for erhvervslivet til udvikling af nye unikke teknologier og koncepter inden for f.eks. sundheds-it, telemedicin, teknisk måleudstyr og hjælpemidler til pleje og patientbehandling. Samtidig påbegynder Region Hovedstaden bygning og udvikling af en række nye supersygehuse over de næste 10 år. De massive investeringer på forventet ca. 13 mia. kr. er en unik anledning til et intensivt offentlig-privat samarbejde om innovation i forhold til en lang række nye produkter, ydelser og løsninger inden for sundhed og velfærd, f.eks. til indretningsdesign

og inventar, lyskilder, miljø, tekniske remedier og kirurgiske instrumenter samt nye koncepter for pleje og behandling. Dermed bliver velfærds- og sundhedsinnovation en vigtig drivkraft og et omdrejningspunkt for hovedstadsregionens fremtidige vækst i regionens små- og mellemstore virksomheder.

UDFORDRINGER

I udgangspunktet synes mulighederne større end udfordringerne. Erhvervspotentialet er stort, og den danske position er god. Kun få OECD-lande har en højere eksportspecialisering af velfærdsteknologi end Danmark med medicoteknisk udstyr og hjælpemidler som nogle af de dominerende segmenter. I perioden 1999-2008 er den danske eksport af velfærdsteknologier fordoblet og har fået stigende betydning. Det er dog et fare-signal, at den velfærdsteknologiske eksport er vokset endnu mere i andre lande, så Danmark taber markedsandele.

Trods det gode udgangspunkt og de gyldne udsigter er der en række forhold, der har stor betydning for den videre erhvervsudvikling:

- **Hjemlige politiske prioriteter**
Den offentlige sektors økonomi er stram, og det kan være en bremse for et innovativt samarbejde med private virksomheder om nye løsninger inden for sundhed, velfærd og bæredygtighed.
- **Konkurrence fra andre lande**
Traditionelle lavtlønslande, ikke mindst Kina og Indien, udvider deres styrkepositioner fra mere traditionel produktion til forskning og udvikling af nye teknologier. Det presser de danske virksomheder og vidensmiljøer.
- **Kapitalmangel**
Udvikling af nye teknologier og koncepter kan tage lang tid og kræver tålmodig og risikovillig kapital. Adgangen til kapital er tørret ud under finanskrisen, og det kan skabe et hul i udviklingen af nye produkter og virksomheder inden for

velfærds- og sundhedsteknologi. For små og mellemstore virksomheder kan det tilsvarende være svært at afsætte ressourcer til at deltage i længerevarende innovationsarbejder.

MÅL FOR HOVEDSTADSREGIONEN

Hovedstadsregionen skal fortsat være den førende vækstregion i Nordeuropa inden for velfærdsteknologi og -service. I 2007 var der knap 10.000 ansatte og en eksport på 8 mia. kr. i hovedstadsregionens virksomheder inden for velfærds- og sundhedsteknologi. Målet er, at:

- **Beskæftigelse og eksport skal være vokset med hhv. 9 pct. og 17 pct. i 2013 i forhold til 2007.**

HANDLING

– VÆKSTFORUMS HJORTIDIGE OG KOMMENDE INITIATIVER

Området rummer nye vækstmuligheder for virksomheder og gevinster for offentlige institutioner, hvis der etableres et tættere samarbejde mellem offentlige institutioner og private leverandører om at udvikle nye produkter og løsninger.

Vækstforum vil derfor understøtte beskæftigelses- og eksportmålet ved at følge tre hovedspor: Offentlig-privat samarbejde om avanceret sygehusbyggeri; og offentlig-privat samarbejde med fokus på sundhedssektoren og offentlig-privat samarbejde om kommunale velfærdsopgaver.

Nationalt er der over de sidste år sat en række store satsninger i søen på området, f.eks. statslige initiativer som ABT Fonden (Anvendt Borgernær Teknologi), Fornyelsesfonden for velfærdsløsninger og grøn omstilling, og Innovative Partnerskaber om Samfundsløsninger (under Rådet for Teknologi og Innovation, RTI). Der er således gode muligheder for at styrke samarbejdet regionalt og nationalt om sund vækst. Der er også særlige perspektiver i et øget nordisk samarbejde på området eksempelvis i Det

nordiske samarbejdsprogram for Innovation og Erhvervs politik. Regionens hospitaler og kommuner samarbejder med erhvervslivet om udvikling af nye unikke teknologier og koncepter inden for f.eks. telemedicin, hjemmebehandling og velfærdsteknologi. Regionens hospitaler, kommuner, universiteter og erhvervsliv arbejder i initiativet LEV VEL med at udvikle innovative samfundsløsninger inden for patientrettede medicinske, teknologiske og organisatoriske løsninger. Vækstforum Hovedstaden medfinansierer endvidere tre centre, der arbejder systematisk med sundheds- og velfærdsinnovation: Center for Sundhedsinnovation (CSI), Medico Innovation Center og Innovationscenter Copenhagen. Centrene arbejder med at udvikle nye produkter, it-løsninger, services og organisations- og bygningsformer i et tæt parløb med hospitaler, kommuner, erhvervsliv, brancheorganisationer og universiteter.

Følgende initiativ-forslag flugter med Vækstforum Hovedstadens strategiske prioriteringer og kan udgøre ryggraden i den konkrete, fremadrettede indsats (uddyb i separat idekatalog):

- Fremtidens bæredygtige og innovative supersygehuse
- Offentlig-privat samarbejde om nye, innovative løsninger på kommunernes velfærdsopgaver

3.2 En attraktiv metropol med gode forbindelser

Globaliseringen øger den internationale konkurrence mellem metropolregioner. Virksomheder kan flytte deres aktiviteter rundt i verden efter behov, mennesker kan studere og arbejde, der hvor de kan maksimere deres egne muligheder, og varer og services krydser i stigende omfang grænser.

Skal hovedstadsregionen stå godt i konkurrencen, må den være nemt tilgængelig. Det vil sige, at der skal være gode transportforbindelser (eksempelvis veje, broer, havne og fly- og togforbindelser). Men hovedstadsregionen skal også være attraktiv: Der skal være en grund til, at mennesker og virksomheder ønsker at blive her eller tage hertil.

Attraktivitet handler også om at øge regionens volumen på en række områder. Øresundsbroen skaber nye forretnings- og kommunikationsmuligheder og positionerer hele Øresundsregionen som et regionalt og attraktivt knudepunkt i Østersøområdet – med kritisk masse inden for forskning, uddannelse, erhverv og arbejdsmarked. En fast forbindelse over Femern Bælt rummer muligheder for at binde hovedstadsregionen sammen med Skåne, Sjælland og Nordtyskland, forudsat at der etableres en effektiv transportkorridor i hovedstadsregionen, der kan afvikle den øgede transport på bane og vej på en miljømæssigt bæredygtig måde. Det skaber grundlaget for en sammenhængende og internationalt attraktiv metropolregion, hvor også stærke bånd mellem de danske landsdele om forskning, uddannelse, erhverv og arbejdsmarked er en vigtig brik. Endelig er det også vigtigt at videreudvikle en god og effektiv infrastruktur på både bane og vej internt i regionen, som sikrer, at f.eks. pendlere enkelt og hurtigt kan komme rundt i hele hovedstadsregionen.

UDFORDRINGER

Talent

Når mennesker i stigende grad navigerer i et globalt uddannelses- og jobmarked, må regionen være i stand til både at

fastholde en hjemlig talentmasse og til at tiltrække dygtige medarbejdere og studerende fra udlandet.

Hovedstadsregionen skal øge sin tiltrækningskraft over for udenlandske vidensarbejdere. Tiltrækningskraften kan handle om mange ting. Men blandt forudsætningerne er, at regionen kan tilbyde en høj livskvalitet, og at det er nemt for udlændinge at slå sig ned i regionen og få et godt liv her. For at holde på internationale medarbejdere er det vigtigt at understøtte relevante tilbud og adgang til lokale netværk til de medfølgende ægtefæller og børn. Det gælder også internationale skolepladser og attraktive forsker- og studenterboliger.

Hovedstadsregionen skal samtidig udnytte, at København er internationalt kendt for sin høje livskvalitet, miljøbevidsthed, nærhed til naturområder og kvalitet inden for f.eks. mad og mode.

Turisme

En parallel indsats - med udgangspunkt i regionens positive særkender - skal ske på turismeområdet. Hovedstadsregionen har haft pæne vækstrater inden for krydstogt- og kongresturisme. Men den generelle udvikling i den internationale turisme står imidlertid ikke mål med udviklingen i Europas øvrige storbyer, hvor den internationale turisme som helhed er vokset med 6 pct. Ved ikke at holde trit med den udvikling går hovedstadsregionen glip af 1,2 mia. kr. årligt.

Tilgængelighed og sammenhængskraft

Tilgængeligheden spiller naturligvis en stor rolle for, om mennesker og virksomheder placerer sig i hovedstadsregionen. Gode trafikforbindelser er afgørende for turisten, for virksomheden og for den udenlandske medarbejder i København, der gerne vil besøge sit hjemland med korte mellemrum.

Som metropolregion i udkanten af det europæiske kontinent, er det ekstra vigtigt, at der er gode trafikforbindelser til og fra regionen.

Københavns Lufthavn har afgørende betydning for hovedstadsregionens position som europæisk knudepunkt og for tiltræk-

ning af virksomheder og turister. F.eks. er krydstogtturismen afhængig af den lette flyadgang til og fra Skandinavien. Lufthavnens position som internationalt knudepunkt er kommet under pres i de senere år. Den taber interkontinentale flyruter og holder kun en stagnerende andel af et ellers voksende marked for lavprisløst fly. Samlet set er der sket et fald fra en 10. til en 15. plads på den europæiske rangliste.

Københavns Havn (Copenhagen-Malmö Port, CMP) spiller en central rolle som krydstogthavn med 300 krydstogtskibe og en halv million turister årligt. Havnen er endvidere kåret som Europas bedste havn i 2010. CMP er den centrale havneoperatør i Øresundsregionen og står for store dele af regionens vareforsyning. Havnen har samtidig stor betydning for hovedstadsregionens maritime klynge.

Trængslen på vejene er regionens store trafikale udfordring. I 2015 forventes trængslen årligt at koste samfundet 11,5 mia. kr. Den største vækst i trafikken har været på tværs i regionen, som samtidig har den laveste dækning med kollektive trafiktilbud. En effektiv trafikinfrastruktur er nødvendig for et konkurrencedygtigt erhvervsliv og et fleksibelt arbejdsmarked. Men øget trafik betyder også klimabelastning med et større CO₂-udslip, og et parallelt fokus på bæredygtig trafik er vigtig.

Ringforbindelserne har stor betydning i hovedstadsregionen for at få mere trafik ledt uden om København og de tæt bebyggede områder. Her vil en letbane langs Ring 3 binde Stor-København sammen på tværs og samtidig sikre en ny, klimavenlig byudvikling og transportform i kommunerne langs Ring 3. Ligeledes har udbygning af vejnettet i de mest belastede fingre (forbindelserne mellem København og de større byer ude i regionen) stor betydning, f.eks. udbygningen af Frederikssund-motorvejen og en ny, fast forbindelse over Roskilde Fjord.

Tilsvarende skal Øresundsbroen og Femern Bælt-forbindelsen sikre, at forbindelserne mellem Skandinavien og Nordtyskland går igennem regionen og ikke udenom. Men det er en forudsætning, at regionen kobles på det europæiske højhastighedsnet for tog, hvis potentialet for alvor skal udnyttes. Samtidig er der

særlige udfordringer ved Femern Bælt-forbindelsen. Den skaber nye muligheder, men den forventede øgede trafik – især godstrafik – vil også sætte infrastrukturen internt og på tværs af Øresundsregionen under pres og på sigt udfordre kapaciteten på Øresundsbroen. Der vil derfor være behov for ny kapacitet i transportinfrastrukturen. En fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg og en vej- og baneløsning i en Ring 5 i transportkorridoren rundt om København vil aflaste det eksisterende trafiksystem. Den vil lede mere trafik uden om København og de tæt bebyggede områder. Aflastningen giver en større kapacitet på Øresundsbroen, sikrer en bedre tilgængelighed til lufthavnen, og åbner op for, at en øget banekapacitet på tværs af kernen i Øresundsregionen kan bidrage til en øget integration.

Styrkede internationale netværk

Både virksomheder, universiteter og øvrige uddannelsesinstitutioner i hovedstadsregionen har allerede i dag mange internationale kontakter og samarbejder om eksport, forskning og udvikling, tiltrækning af arbejdskraft, studerende og forskere. Tal fra OECD viser dog, at udvekslingen af arbejdskraft, forskere og studerende er forholdsvis begrænset efter international målestok. Samtidig har de små og mellemstore virksomheder kun få, internationale kontakter og samarbejder. Hovedstadsregionen er i en international sammenhæng et lille område med et begrænset marked. Derfor er det afgørende at styrke adgangen til globale netværk, samarbejder og markeder.

Flere udenlandske virksomheder og investeringer til hovedstadsregionen

Når udenlandske virksomheder placerer sig i regionen eller opkøber danske virksomheder, er de med deres investeringer med til at skabe arbejdspladser. De er også med til at hæve produktivitetens niveauet, fordi de ofte er mere produktive end de eksisterende virksomheder. Samtidig er der positive spill over-effekter i form af tilførsel af ny viden, innovation og konkurrence til "lokale" virksomheder.

I 2007 beskæftigede udenlandsk ejede virksomheder 19 pct. af de beskæftigede i den private sektor, men bidrog med hele

24 pct. af den samlede danske omsætning og 27 pct. af eksporten. Udenlandske investeringer har således stor betydning for dansk erhvervsliv. Derfor er det vigtigt, at hovedstadsregionen er attraktiv for udenlandske virksomheder.

Et yderligere bidrag til at sikre en attraktiv region for udenlandske virksomheder er at udvikle og revitalisere de eksisterende erhvervsområder, og udnytte en realisering af letbanen i Ring 3 og de nye sygehusbyggerier til at skabe nye, attraktive erhvervsområder.

MÅL FOR HOVEDSTADSREGIONEN

Tilgængelighed

Den direkte tilgængelighed til hovedstadsregionen via flyruter skal være forbedret i 2013. Målet er, at:

- Regionen opnår en stigning i den direkte tilgængelighed beregnet ud fra rejsetid og frekvens for samtlige ruter på 13 pct. i 2013 i forhold til 2008, så regionen genvinder sin høje tilgængelighed og klart distancerer andre nordiske lufthavne.

Hovedstadsregionen har gradvist tabt tilgængelighed siden 2000, og i 2008 var tilgængeligheden faldet med 12 pct., men regionen har dog den højeste direkte tilgængelighed i Norden.

Turisme

Hovedstadsregionen skal have en positiv, høj vækst i de udenlandske overnatninger i erhvervs- og ferieturismen i 2013. Siden 2000 har hovedstadsregionen haft en vækst på 13 pct. i udenlandske overnatninger, hvilket er en svagere vækst end i de bedste nordeuropæiske regioner. F.eks. har Stockholm haft en vækst i udenlandske overnatninger på 41 pct. Målet er, at:

- Den årlige vækst i udenlandske overnatninger i regionen i 2013 skal være på mindst 4 pct. og dermed på forventet niveau med de bedste regioner i Nordeuropa (bortset fra Berlin).

Internationale investeringer

Hovedstadsregionen skal være den vigtigste region for udenlandske virksomheder blandt de nordiske metropolregioner i 2013. I 2008 havde hovedstadsregionen 3.701 udenlandske arbejdssteder, mens der var dobbelt så mange i Stockholm. Samme år var der 123.608 ansatte i hovedstadsregionens udenlandske arbejdssteder svarende til to tredjedele af beskæftigelsen i de udenlandske virksomheder i Stockholm. Vækstraten fra 2004-2008 var på niveau med Stockholms, men krisen har ramt hovedstadsregionen hårdere. Målene er, at:

- Den årlige vækst i antal udenlandske virksomheder i regionen er på 5,3 pct. i 2013 og dermed på forventet niveau med Stockholm, og at
- Den årlige vækst i antal ansatte i udenlandsk ejede virksomheder er på 2,9 pct. i 2013.

Internationalt samarbejde om innovation

Virksomhedernes internationale samarbejde om innovation skal øges frem mod 2013. Målet er, at:

- Andelen af innovative virksomheder i regionen, der samarbejder med partnere i udlandet, skal øges til 27 pct. i 2013 (mod 22 pct. i 2008), og dermed være på forventet niveau med de bedste regioner i Nordeuropa.

HANDLING

– VÆKSTFORUMS HJORTIDIGE OG KOMMENDE INITIATIVET

Vækstforum vil understøtte de opsatte mål ved at følge fire hovedspor: Partnerskabet om ruteudvikling Copenhagen Connected; resultatkontrakterne med Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity; samarbejdet med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Region Sjælland om en langsigtet Femern Bælt-strategi; og endelig via meget konkrete aktiviteter/initiativer for at tiltrække udenlandske medarbejdere, investeringer, besøgsdelegationer og turister.

Ruteudviklingsprojektet Copenhagen Connected bidrager til at sikre erhvervslivet i Øresundsregionen og i Danmark god interna-

Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity

De regionale nøgleorganisationer Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity er tæt koblet til Vækstforums erhvervsstrategi og fungerer som leadpartnere på flere af strategiens nøgleinitiativer.

Wonderful Copenhagen tiltrækker events og turister og markedsfører regionen. Wonderful Copenhagens strategi 2010-2013, Global Local Copenhagen, skal styrke og udvikle København som international storbydestination. Strategien har fem strategiske indsatsområder: 1. Flere begivenheder, 2. Bedre international tilgængelighed, 3. Flere krydstogter, 4. Øget forbrug blandt turisterne og 5. Effektiv branding af hovedstadsregionens nye brand cOPENhagen.

Copenhagen Capacity tiltrækker udenlandske virksomheder og investeringer til hovedstadsregionen. Verdensbanken kårede i 2009 Copenhagen Capacity som verdens bedste, regionale investeringsfremmeorganisation. Copenhagen Capacitys kommende strategi for perioden 2011-2013 har 5 strategiske indsatsområder: 1. Flere klyngeinitiativer som løftestang for investeringsfremme, 2. Effektive kanaler og differentieret service, 3. Styrket regionalt samarbejde, 4. Styrkede kompetencer og 5. Stærke rammevilkår for investeringsfremme.

tional tilgængelighed og fremmer tiltrækning af udenlandske investeringer, talentfuld arbejdskraft og turisme. Projektet arbejder på at fastholde eksisterende flyruter til og fra København og med at etablere nye, fortrinsvis interkontinentale, ruter til vækstmarkeder.

Gennem aktiv brug af hovedstadsregionens nye brand cOPENhagen sikrer offentlige og private aktører, at hovedstadsregionens brand står stærkt i verden. Afholdelse af internationale kongresser, udstillinger og konferencer for fagfolk inden for det grønne område er ligeledes en vigtig brik i regionens grønne profil ude i verden. De er også en mulighed for at skabe og vedligeholde faglige og handelsrelaterede netværk og for at promovere regionens virksomheder. Kræfterne om at tiltrække grønne events er samlet i et partnerskab bestående af Klimakonsortiet, Wonderful Copenhagen, Copenhagen Cleantech Cluster, Visit Denmark, Københavns Kommune og Region Hovedstaden.

Vækstforum Hovedstaden vil styrke udviklingen af hovedstadsregionen som international vækstmetropol gennem en række nye tiltag. De mange muligheder, der udspringer af de massive investeringer i infrastruktur og nye banebrydende forskningsanlæg i Øresund og Nordtyskland, kræver en særlig satsning. Derfor vil regeringen i samarbejde med Vækstforum Hovedstaden og Vækstforum Sjælland udarbejde en vækststrategi for Femern Bælt. Tilsvarende vil de nye resultatkontrakter med Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity for perioden 2011-2013 yderligere målrette organisationernes indsats i forhold til erhvervsstrategiens særlige prioriteringer.

Følgende initiativ-forslag flugter med Vækstforum Hovedstadens strategiske prioriteringer og kan udgøre ryggraden i den konkrete, fremadrettede indsats (uddybet i separat idekatalog):

- Copenhagen Talent Bridge
- Samarbejde om mere aktiv lokal investeringsfremme
- Regional Destinationsudvikling
 - Kongernes Nordsjælland
- Besøgsservice for udenlandske delegationer

3.3 Innovation og forskning – vidensregionens base

Innovation og forskning på højt, internationalt niveau er en forudsætning for virksomhedernes evne til at klare sig i en global vidensøkonomi. Attraktive forskningsmiljøer, ny viden og nye teknologier udgør et godt grundlag for at skabe flere vækstiværksættere og stærke, højt specialiserede små såvel som store virksomheder i erhvervs-klyngerne. Forskning og udvikling i verdensklasse er dog ikke i sig selv nok til at skabe konkurrencedygtige vækstvirksomheder og en succesfuld metropolregion. Vidensspredning og innovation er afgørende, hvis forskningsresultater og viden skal omsættes til salgbare produkter og til nye metoder og processer i virksomhederne. Ifølge OECD fordobler vidensspredning og innovation effekten af virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling. Danske undersøgelser bekræfter også, at værditilvæksten pr. ansat er 20-40 pct. højere i FoU-aktive, danske virksomheder end i andre virksomheder.

Hovedstadsregionen har et solidt forskningsfundament at bygge på. Der investeres mange midler i forskning og udvikling – både i offentlige og private virksomheder. Mere end 70 pct. af danske forsknings- og udviklingsmidler bruges i hovedstadsregionen. Og mange af Danmarks mest forskningstunge virksomheder ligger i hovedstadsregionen. Regionens universiteter ligger godt placeret på de internationale ranglister, hospitalerne i regionen udfører klinisk forskning på højt, internationalt niveau, og regionen er centrum for mange internationalt stærke forskningscentre og -miljøer med deltagelse af både erhvervsliv, universiteter og offentlige myndigheder.

UDFORDRINGER

45 pct. af virksomhederne i hovedstadsregionen er innovative, hvilket er væsentligt over det europæiske gennemsnit, men i en international målestok er innovationsniveauet ifølge OECD gennemsnitligt.

I den kraftige konkurrence mellem metropolregioner, som også findes inden for innovation og forskning, er hovedstadsregionen presset af flere udfordringer. Hovedstadsregionen får kun middelkarakter i forhold til forskellige innovationsindikatorer. Det gælder eksempelvis udgifter til forskning, udvikling og innovation, patenter pr. indbygger og andel af højtuddannede og ph.d.'ere, der arbejder i hightech eller mediumtech virksomheder. Samtidig sker der ingen forbedringer i innovationsniveauet, selv om nye tal fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen tyder på, at virksomhedernes investeringer i innovation er på vej op, og at innovation bruges som strategisk virkemiddel for at overkomme krisen.

Behov for flere højtuddannede i virksomhederne

Det er et problem, at en betydelig andel af virksomhederne, især små og mellemstore virksomheder, der udgør en vigtig kilde til vækst, ikke anvender innovation og forskning til at øge produktivitet og konkurrenceevne. Der er behov for, at virksomhederne ansætter flere højtuddannede og ph.d.'ere for at få sat skub i forskning og innovation. I hovedstadsregionen er andelen af videregående uddannede i arbejdsstyrken 43 procent, mens den i de førende regioner er tæt på 50 procent. I hovedstadsregionen er andelen af beskæftigede med en ph.d.-grad 0,8 procent. Det er kun halvt så stor en andel som i eksempelvis Stockholm og Helsinki.

Ved sammenligning med udenlandske regioner kan man samtidig se et potentiale, når det handler om større vidensdeling mellem universiteter og erhvervsliv. Det gælder især for små og mellemstore virksomheder. De store virksomheder har ofte gode kontakter i forskningsmiljøerne og ved, hvor de skal henvende sig.

Fra forskning til produkt

Regionen har store uddannelsesinstitutioner og bruger mange midler på forskning. Men der er et forbedringspotentiale, når det handler om at omsætte forskningsresultater til kommercielle produkter og services. Det er vigtigt, at regionen udnytter mulighederne for kommercialisering af de forskningsresultater, der opnås på universiteter og hospitaler. Det gælder blandt andet på biosundhedsområdet, hvor regionen har en udfordring i for-

hold til at bevare sin erhvervsmæssige styrkeposition. Ligeledes er der i dag et væsentligt pres på den kliniske forskning og innovation i sundhedssektoren. Tiden til forskning er knap på grund af travlhed i klinikken og kravet om øget produktivitet i behandlingssystemet. Samtidig viser analyser, at udviklingen i de offentlige midler fra bl.a. de statslige forskningsråd til klinisk forskning ikke følger trop med den udvikling, som man bl.a. ser i andre europæiske lande.

Klinisk forskning i hård konkurrence

Den kliniske forskning i Danmark har traditionelt stået stærkt, og gør det stadig i dag. Men den er samtidig udsat for hård konkurrence fra lande som Indien, Kina, Rusland og Brasilien. Derfor er antallet af igangværende, kliniske forsøg faldende. Den seneste opgørelse fra Lægemiddelindustriforeningen (LIF) og Dansk Biotech fra 2009 viser, at antallet af kliniske forsøg og de eksterne udgifter til klinisk forskning i Danmark er faldet.

MÅL FOR HOVEDSTADSREGIONEN

Patentering

Kommerialiseringen af forskningen gennem patentering skal forstærkes for at understøtte innovationen. Hovedstadsregionen havde ca. 550 årlige EPO-patentansøgninger i 2006 og et forventet antal på 651 i 2009. Regionens vækst er på 3 pct. mod en vækst på henholdsvis 15 og 20 pct. i eksempelvis Hamburg og Berlin. Målet er, at:

- Det årlige antal patentansøgninger fra regionen øges med 20 pct. i 2013 i forhold til 2009, så regionen løfter sig op til at opnå samme udvikling i patentaktivitet som de bedste regioner i Nordeuropa.

Innovative virksomheder

Fleere virksomheder i hovedstadsregionen skal være innovative i 2013. Målet er, at:

- Andelen af innovative virksomheder i regionen er over 50 pct. i 2013 (mod 45 pct. i 2008), og dermed henter ind på de bedste regioner i Nordeuropa.

Universitets- og forskningsinstitutioner som innovationspartnere

Uddannelses- og forskningsinstitutioner skal være en vigtigere samarbejdspartner i forbindelse med innovation i private virksomheder. Målet er, at:

- Andelen af innovative virksomheder, der samarbejder med uddannelses- og forskningsinstitutioner om innovation, nærmer sig 20 pct. i 2013 (mod 14 pct. i 2008) og dermed matcher niveauet i de bedste regioner.

Højtuddannede i den private sektor

Fleere højtuddannede skal beskæftiges i den private sektor i 2013. Målet er, at:

- Andelen af beskæftigede med mindst en mellemlang videregående uddannelse i private virksomheder udgør 26 pct. i 2013 (mod 23,4 pct. i 2009).

HANDLING

– VÆKSTFORUMS HJORTIDIGE OG KOMMENDE INITIATIVER

Vækstforum Hovedstaden vil bidrage til at målene nås ved at understøtte stærke, teknologiske udviklingsmiljøer og -faciliteter, som involverer offentlige forskningsinstitutioner og virksomheder, og som kan øge kommerialisering og innovation. Det kan f.eks. være inden for lægemiddeludvikling, intelligente teknologier, energi- og miljøteknologi og andre bæredygtige teknologier. Tiltag skal koordineres i forhold til statslige initiativer.

Rådet for Teknologi og Innovation udstikker i handlingsplanen "Innovations Danmark 2010-2013" rammerne for den statslige, virksomhedsrettede innovationspolitik de kommende år. Udover de statslige initiativer på området arbejder en række parter med at forbedre rammer og performance for innovation, eksempelvis GTS-institutter, Væksthus Hovedstadsregionen, forskerparkerne og universiteterne samt professionshøjskoler og erhvervsakademier, der er særligt velegnede som brobyggere til små og mellemstore virksomheder. Vækstforum vil styrke det strategiske

ESS European Spallation Source i Lund/København

Forskningsanlægget ESS bliver verdens stærkeste neutronkilde. Anlægget giver helt nye muligheder for at forske i stoffer og overflader (f.eks. membraner, magnetiske materialer og superledere), og for at udvikle ny teknologi til f.eks. lagring af brintenergi. Det forventes, at 500 permanente forskere og 4.000 - 5.000 gæsteforskere årligt vil blive tilknyttet anlægget. Anlægget får stor betydning for erhvervs-, forsknings- og uddannelsesmiljøerne i hele Øresundsregionen og vil virke som en dynamo for internationalisering og integration af forsknings- og innovationsmiljøerne i Øresundsregionen. ESS forventes delvist operationelt fra 2017.

Forberedelsen af forskningsanlægget er en fælles opgave for stat, regioner, kommuner, universiteter og erhvervsorganisationer. ESS vil have væsentlige synergimuligheder til sundhedsforskning og partikelterapi (kræftbehandling) i forbindelse med Region Hovedstadens ansøgning om et stort partikeltherapianlæg ved Rigshospitalet.

Stærke erhvervsklynger i regionen vil med ESS få bedre muligheder for at sikre en forsknings- og teknologibaseret, konkurrencestærk udvikling. Eksempler er medicinalindustriens anvendelse af enzymer og proteiner og udvikling af medicin med færre bivirkninger, energi- og miljøsektorens udvikling af f.eks. brændselsceller, og inden for ingeniørfag i f.eks. test af konstruktioner og materialer.

samarbejde med Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) om forsknings- og innovationsprogrammer/netværk for at øge den kritiske masse i den samlede innovationsindsats i hovedstadsregionen.

På forskningsområdet deltager Region Hovedstadens hospitaler, KU og DTU i store, tværgående, internationale forskningsprojekter. Samtidig har parterne indledt et strategisk samarbejde om en række initiativer, der sigter mod at styrke forskning og innovation og dermed hovedstadsregionens position som international forskningsmetropol. Eksempelvis er der etableret et fælles EU-kontor, CreoDk, som skal varetage de tre parter interesser og arbejde for at sikre, at hovedstadsregionens forskningsstyrker sættes på dagsordenen i EU's forskningsprogrammer. Initiativet "Global excellence - i sundhed" har til formål at fremme og markedsføre stærke, faglige miljøer på internationalt niveau inden for sundhedsområdet på universiteter og hospitaler i regionen. Endvidere samarbejder regionens universiteter, forskerparker og Region Hovedstaden om at styrke teknologioverførsel og kommercialisering af offentlig forskning. Eksempelvis er der etableret et fælles inkubator-miljø, hvor idéer modnes og forretningsudvikles.

Der arbejdes på at gøre det lettere for forskerne at skabe gode samarbejder med industrien om gennemførsel af kliniske forsøg. Region Hovedstaden etablerer eksempelvis en ny funktion, der skal lette selve processen omkring gennemførsel af både forsker- og virksomhedsinitierede, kliniske forsøg, herunder patientrekruttering.

Følgende initiativ-forslag flugter med Vækstforum Hovedstadens strategiske prioriteringer og kan udgøre ryggraden i den konkrete, fremadrettede indsats (uddybnet i separat idekatalog):

- Centrum for avanceret lægemiddeludvikling ved åben innovation af patientspecifik terapi
- Intelligente teknologier løser samfundsudfordringer
- Understøtte Green Labs DK
 - udvikling og demonstration af ny energiteknologi
- Klimasmarte løsninger, grøn vækst og energiforbedringer
- Design som vækstdriver

3.4 Talent og kompetencer i verdensklasse

Regionens udvikling og vækst er afhængig af en kompetent og veluddannet arbejdsstyrke, unikke talenter og en fuld beskæftigelse. Uddannelse og udvikling af arbejdsstyrkens kompetencer har derfor høj prioritet, og det er afgørende, at flere uddanner sig mere og bedre, hvis regionen skal kunne konkurrere internationalt på kompetencer.

Kompetent og innovativ arbejdsstyrke

Intensiveret fokus på innovation, entrepreneurship og videreudvikling af en international tilgang i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet er vigtige ingredienser i et innovativt samfund. Der er derfor behov for en regional arbejdsstyrke, som er uddannet og løbende opkvalificeres gennem hele arbejdslivet. Den regionale udvikling i vækst og produktivitet er afhængig af, at alle uddannelsesniveauer fungerer i verdensklasse og udvikler de rette kompetencer hos medarbejderne. Kulturen og de særlige prioriteter i det danske uddannelsessystem og på det danske arbejdsmarked fremmer flade hierarkier. Ledelsen tør overdrage beslutningskompetence til kompetente og ansvarlige medarbejdere, som samarbejder med danske og udenlandske partnere om f.eks. at finde nye, kundespecifikke anvendelser af eksisterende teknologi. En god del af forklaringen på dansk førerskab på medarbejder- og brugerdriven innovation ligger i, at gode ideer fra alle grupper af medarbejdere udnyttes fuldt ud.

Unikke talenter

Regionen skal også være i stand til at præstere kompetencer på absolut, internationalt topniveau på en række områder, både i de stærke erhvervsklynger og i de vækstorienterede små- og mellemstore virksomheder. Nøglemedarbejdere med f.eks. stærkt specialiserede forskningskompetencer – dvs. med unikt talent – er ofte kernen i stærke internationale positioner. Medarbejdere af den kaliber udklækkes i regionens eget uddannelses- og forskningssystem, og derfor er der regionalt behov for fokus på talentudvikling både i bunden og toppen af uddannelsessystemet. Men det regionale behov for talent må også suppleres, inspireres og udvikles ved at tiltrække talent fra na-

boregionerne – Sjælland og over Øresund - samt fra andre dele af verden til virksomheder, uddannelser og forskningsmiljøer.

Fuld beskæftigelse

Den regionale vækst er afhængig af, at alle medarbejdere er til rådighed for arbejdsmarkedet og har de nødvendige kompetencer. Livslang læring og fortløbende opkvalificering i efter- og videreuddannelsessystemet rettet mod erhvervslivets behov er derfor afgørende. Fuld beskæftigelse er vigtig for at nå et højt velstandsniveau pr. indbygger. Finanskrisen har sat en tyk streg under tendensen til, at ufaglærte job forsvinder ud af regionen, og det kræver en særlig indsats for at opkvalificere og bringe den del af arbejdsstyrken i nye job. Kvalifikationer og kompetenceudvikling inden for innovation kan styrke de ufaglærtes kompetencer og jobmuligheder og åbne muligheder for, at produktionsvirksomheder kan se konkurrencefordele ved at bevare arbejdspladserne i regionen.

Regionens muligheder for udvikling skal også ses i lyset af Øresundsregionen. Den skaber et større arbejdsmarked og f.eks. bedre muligheder for specialiserede talenter. Samtidig kan samarbejde og fleksibilitet over Sundet være en vigtig faktor i forhold til at udvikle såvel arbejdsstyrken som uddannelsessystemet.

UDFORDRINGER

I lyset af den internationale konkurrence har hovedstadsregionen en overordnet udfordring, der handler om at løfte uddannelsesniveaet. Udfordringen gør sig gældende fra ungdomsuddannelsesniveau til ph.d.-niveau.

Ungdomsuddannelser

Næsten alle unge i regionen begynder på en ungdomsuddannelse, men kun ca. 80 pct. af en årgang gennemfører. Det er en udfordring regionalt at reducere frafaldet på især erhvervsuddannelserne og sikre praktikpladser til de unge. OECD peger på, at regionen har særlige vanskeligheder med at fastholde indvandrere i uddannelsessystemet og gøre brug af deres kompetencer på arbejdsmarkedet.

Videregående uddannelser og ph.d.

Alt for få unge gennemfører en videregående uddannelse. Det generelle uddannelsesnivea i arbejdsstyrken ligger mærkbart under de europæiske top 5-metropoler (43 pct. har en videregående uddannelse mod 50 pct. i top 5). Danske studerende begynder deres studier i en høj alder og er lang tid om at fuldføre. Det resulterer i færre år på arbejdsmarkedet som vidensmedarbejdere.

Hovedstadsregionen har desuden et efterslæb i forhold til internationale metropolregioner, når det gælder forskere. Det er et problem, hvis regionen skal leve af vidensintensive erhverv. Regioner uddanner færre forskere (ph.d.) end visse andre regioner, f.eks. Stockholm. Det betyder, at færre personer er beskæftiget med at frembringe ny viden. Andelen af ansatte medarbejdere med en ph.d.-grad er noget lavere end i Stockholm og Helsinki.

Talent og nye kompetencer

Talentudvikling er en væsentlig faktor for erhvervslivet, og den regionale uddannelsesverden skal rustes til at give plads og mulighed for udvikling af talent i såvel ungdomsuddannelser som videregående uddannelser. Samtidig skal der også være fokus på innovation og iværksætteri, hvor regionen internationalt sakker bagud. OECD peger på, at regionen ikke kan konkurrere på innovationsevne og nye vækstvirksomheder. Generelt er det væsentligt, at uddannelser udruster de unge med de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger. Det kan f.eks. være flere medarbejdere med naturvidenskabelige kompetencer eller særlige design-kompetencer.

Ufaglærte

Der er i dag en række ufaglærte job, der som følge af globaliseringen vil forsvinde til udlandet. Det vil medvirke til et stort overskud af ufaglært arbejdskraft. Prognoserne forudsiger, at der på 10 års sigt er risiko for op mod 27.500 ledige ufaglærte på hele Sjælland. Til gengæld forudsiger det, at der vil komme til at mangle 25.000 faglærte i 2020. Det er derfor en stor udfordring at sikre den nødvendige opkvalificering og forebygge langtidsledighed.

MÅL FOR HOVEDSTADSREGIONEN**Ungdomsuddannelser**

Flere unge i hovedstadsregionen skal gennemføre en ungdomsuddannelse. I 2009 gennemførte godt 84 pct. af de 25-34-årige en ungdomsuddannelse i Region Hovedstaden. I overensstemmelse med det nationale mål er målet, at:

- 95 pct. af en ungdomsårgang i regionen fuldfører en ungdomsuddannelse i 2015. Det betyder, at anslået 90,3 pct. af en årgang i 2013 skal have gennemført en ungdomsuddannelse.

Ufaglærte

Flere ufaglærte over 25 år skal opnå at gennemføre en erhvervsuddannelse og blive faglærte. I 2009 udgjorde andelen af ufaglærte 22,2 pct. af de beskæftigede og ledige mellem 25-64 år. Målet er, at:

- Andelen af ufaglærte 25-64-årige i regionen er mindsket til 20 pct. i 2013.

Videregående uddannelser

Flere i hovedstadsregionen skal tage en videregående uddannelse. I 2008 var andelen af 25-34 årige med en videregående uddannelse ca. 46 pct. i Region Hovedstaden. Målet er, at:

- 54,4 pct. af en årgang i 2013 har færdiggjort en videregående uddannelse, og 60 pct. har gennemført en videregående uddannelse i 2020.

Udenlandsk talent

Regionen skal i højere grad tiltrække udenlandsk talent til forskning og erhvervsliv. Målet er, at:

- Andelen af videregående uddannede med udenlandsk statsborgerskab skal udgøre 10,8 pct. af alle højtuddannede i 2013 (mod 9,4 pct. i 2010).

HANDLING

– VÆKSTFORUMS HIDLIDIGE OG KOMMENDE INITIATIVER

Vækstforum vil bidrage til at nå målene i 2013 ved at have fokus på følgende tre temaer: Mindre frafald fra erhvervsrettede uddannelser, opkvalificering af ufaglærte og endelig fælles forløb for forskerstuderende og virksomheder.

Vækstforum har de seneste år sat en række initiativer og projekter i søen, som skal matche de mange udfordringer i regionen.

Vækstforum har sammen med de regionale erhvervsskoler taget initiativ til projekter, der kan bidrage til, at flere unge gennemfører en faglært uddannelse. F.eks. i projektet "Relationer der forpligter", hvor mentorordninger til unge med svage forudsætninger udvikles og professionaliseres. Der er også taget initiativ til at imødekomme geografiske skævheder i regionen. Således er der i Nordsjælland etableret et regionalt samarbejde omkring at udvide udbuddet af erhvervsuddannelser og sikre praktikplads til de unge i projektet "Udvikling med udsigt".

Vækstforum Hovedstaden har desuden de seneste år arbejdet for at få flere ph.d.'ere i regionen, f.eks. gennem samarbejdet med KU og DTU.

Følgende initiativ-forslag flugter med Vækstforum Hovedstadens strategiske prioriteringer og kan udgøre ryggraden i den konkrete, fremadrettede indsats (uddybnet i separat idekatalog):

- Erhvervsrettede uddannelser: Eksperimentarium for undervisning og test af flexication-principper
- Bedre boglige forudsætninger
 - brobygning til ungdomsuddannelser
- Fra ufaglært til faglært på rekordtid
- Opkvalificering af ufaglærte ledige
- Flere højtuddannede i virksomhederne

Vækstforum nedsætter i 2011 en tænketank for uddannelse, som inden for rammerne af erhvervsudviklingsstrategien skal styrke indsatsen for uddannelse og kompetenceudvikling i Region Hovedstaden. Det skal være med til fremover at udvikle det regionale uddannelsessystem og sikre en kompetent arbejdsstyrke med nødvendige og tidssvarende kompetencer.

3.5 Erhvervsklynger – stærke nicher i global konkurrence

Erhvervsklynge-tilgangen har vist sig som en effektiv paraply for fokuserede initiativer inden for forskning, innovation, kompetenceudvikling, iværksættere og internationalisering – dvs. strategiens øvrige indsatsområder. Klyngeperspektivet sikrer en målrettet indsats rettet mod de særlige erhvervsvilkår, der er afgørende for virksomhederne i den afgrænsede del af erhvervslevet, som har vist sig særlig stærk i den internationale konkurrence.

Erhvervsklynger er dynamiske – opstår og forgår i takt med udviklingen i erhvervslevet. Beskrivelser af klynger kan afgrænses på forskellig vis og sammenlignes internationalt med vægt på forskellige parametre. Et studie fra 2010 sammenligner Europas 60 metropolregioner på 38 forskellige erhvervsklynger. En høj beskæftigelsespecialisering er en indikator på, at en klynge har særligt gunstige udviklingsbetingelser i regionen. Mest markant er hovedstadsregionens høje koncentration af job inden for biofarmacy, som er større her end i nogen anden europæisk metropol, jf tabel 1 (dog indgår Schweiz og UK, der er stærke inden for life science, ikke i undersøgelsen). Tilsvarende men ikke så udtalt er jobkoncentrationen også meget høj inden for medicinsk udstyr og IT. Transport og Logistik er den sidste af i alt fire klynger, hvor koncentrationen i hovedstadsregionen giver en placering i den europæiske top-10.

Fire erhvervs-klynger er stærkt specialiserede i hovedstadsregionen i ft. andre europæiske metropolregioner, 2005.

TABEL 1

	Antal Beskæftigede	Specialiseringskvotient	Specialisering i ft. 60 metropoler i Europa
Biofarmacy	17.639	3,2	1
Medico udstyr	4.350	2,4	3
Informationsteknologi	39.396	2,1	4
Transport og Logistik	20.946	1,4	10

Kilde: FORA

Note: En specialiseringskvotient på 3,2 inden for biofarmacy angiver, at jobkoncentrationen i den klynge er 3,2 gange højere i hovedstadsregionen end i en gennemsnitlig, europæisk metropolregion.

Biotek-erhvervs-klyngen i hovedstadsregionen

Biotekklyngen er en del af life science klyngen og udgør et af hovedstadsregionens vigtigste erhvervmæssige aktiver. Klyngen består i dag af lidt mere end 100 videnstunge lægemiddel-virksomheder og omfatter:

- Ca. 90 forskningsbaserede SMV'er, der arbejder med lægemiddeludvikling, diagnostik og vacciner, og som baserer sig på videnskabelige landvindinger inden for bl.a. molekylær biologi og genomik.
- Store farmaceutiske virksomheder som Novo Nordisk, Leo-Pharma og H. Lundbeck, der også beskæftiger sig med bioteknologisk forskning.
- Virksomheder inden for forskning, udvikling og produktion af industrielle bioteknologiske produkter, f.eks. enzymer, biokemikalier, bakteriekulturer og ingredienser til funktionelle fødevarer. Denne del af klyngen domineres i dag af tre store spillere – Danisco, Novozymes og Chr. Hansen.

Klyngens brændstof er den grundvidenskabelige og kliniske forskning på regionens universiteter og hospitaler. Forskningen på Københavns Universitet, Danmarks Tekniske Universitet og i regionens fem universitetshospitaler har dannet afsæt for mange af klyngens virksomheder - og for en lang række licensaftaler, kliniske afprøvninger og samarbejdsprojekter mellem forskningsinstitutionerne og virksomhederne i klyngen.

Sammen med Sydsverige udgør hovedstadsregionen en af verdens stærkeste life science-regioner. I alt 41.000 mennesker i Øresundsregionen beskæftiger sig i dag med udvikling og produktion af lægemidler og medicoprodukter.

UDFORDRINGER

Erhvervsklynger viser, at de har noget at byde på i forhold til konkurrenterne. De står over for både udfordringer og muligheder – først og fremmest som følge af den internationale konkurrence, som de mærker meget markant.

Fokus på få kernestyrker i international arbejdsdeling

Klyngerne er dybt afhængige af internationale relationer på en lang række forhold lige fra forskeres samarbejde med udenlandske miljøer, over udviklingsaktiviteter, finansiering, produktion, markedsføring, logistik etc. Jo bedre en erhvervsklynge formår at integrere sig og finde sine nichestyrker og koncentrere sin indsats om dem i den internationale arbejdsdeling, jo mere attraktiv som samarbejdspartner vil den være. Det er derfor afgørende, at hovedstadsregionen og dens erhvervsklynge er synlige i en global kontekst, tilgængelige og nemme at operere i (både i den praktiske hverdag og i forhold til regler). Både fagligt og socialt skal der være tiltrækkende og dynamiske omgivelser, som tilbyder sammenhængende løsninger for virksomheder, medarbejdere og forsknings- og udviklingsmiljøer i international klasse. Det er forudsætninger for at kunne tiltrække de dygtigste, udenlandske nøglemedarbejdere og virksomheder.

Kritisk masse sammen med naboregioner

Hovedstadsregionens erhvervsklynge er af beskeden størrelse. Det gælder også de miljøer, f.eks. forskning, kapital og uddannelse, der er centrale for klyngens virksomheder. De små miljøer er sårbare, fordi de kan være afhængige af enkeltpersoner – eller virksomheder, som kan forsvinde, og fordi tilstrækkelig dyb kompetence og fortløbende udvikling kræver miljøer af en vis størrelse. En integreret Øresundsregion – og med Femernforbindelsen i den vestlige Østersøregion – kan øge den kritiske masse af virksomheder, forskningsmiljøer, uddannelser og arbejdskraft rettet mod klyngernes behov.

Nye konkurrenter og aftagermarkeder langt fra Danmark

Regionens erhvervsklynger er blandt de ret få forsknings- og teknologibaserede brancher i landet. De mærker, at ikke mindst

BRIK-landene efterhånden opnår kompetencer til at konkurrere også inden for den type erhvervsaktivitet. Kina er f.eks. stærk på de grønne teknologier. BRIK-landene er samtidig også potentielle, nye aftagermarkeder af dansk teknologi. Konkurrentbilledet og aftagermarkedet ændrer sig således, og virksomhederne skal evne at tilpasse sig de nye vilkår sat på fjerne markeder.

MÅL FOR HOVEDSTADSREGIONEN

Beskæftigelse i klyngeerhverv

Flere skal beskæftiges i klyngeerhverv med høj værdiskabelse. Måler er, at:

- [Beskæftigelsen i klyngeerhverv udgør 36 pct. i 2013 \(mod 31pct. i 2006\), så hovedstadsregionen kommer på niveau med de bedste i Nordeuropa.](#)

Højtuddannede i klyngeerhverv

Flere højtuddannede skal beskæftiges i klyngeerhverv. Målet er, at:

- [Andelen af højtuddannede i klyngeerhverv udgør 32 pct. i 2013, så hovedstadsregionen er på forventet niveau med de bedste.](#)

HANDLING

– VÆKSTFORUMS HJORTIDIGE OG KOMMENDE INITIATIVER

Vækstforum vil understøtte de værdiskabende klynger i hovedstadsregionen. Det skal ske ved dels at forbedre rammebetingelser for allerede etablerede klynger, f.eks. inden for bioteknologi, dels at understøtte samarbejde og udvikle rammebetingelser for nye, lovende klynger, f.eks. inden for clean tech/grøn vækst. Initiativer i erhvervsklyngeskala er én af måderne, hvorpå Vækstforum Hovedstaden vil arbejde for markante initiativer med deltagelse af en bred kreds af aktører.

Vækstforum Hovedstadens erhvervsklyngeindsats kan rette sig mod de ovennævnte, etablerede erhvervsklynger men også mod andre. Vækstforum vil i sin prioritering vægte højt:

- at en klynge har vist sig stærk i international sammenhæng
- at værdiskabelsen i klyngen er høj
- at udsigterne til vækst og jobskabelse er gode.

Flere erhvervsklynger er ved at manifestere en solid, international position. Ikke mindst inden for clean-tech, hvor danske virksomheder er verdensmestre i eksport, og hvor halvdelen af virksomhederne ligger i hovedstadsregionen. Klyngetilgangen kan derfor styrke hovedstadsregionens internationale grønne profil og tiltrække opmærksomhed, når der skal udvikles og afprøves nye løsninger på de udfordringer, som følger af klimaforandringerne. Oplevelsesøkonomien er også ved at tegne konturer af en både international og lokal indtjeningsmulighed for hovedstadsregionens kreative virksomheder, turisme og innovationsmiljøer.

Vækstforum er opmærksom på klyngers potentialer for at afhjælpe strukturelle ledighedsproblemer på det regionale arbejdsmarked, herunder integration af nydanskere og langtidsløse i erhvervslivet. Eller en klynges dobbeltrolle dels som erhverv i sig selv, dels som en del af vigtige rammevilkår for det øvrige, regionale erhvervsliv. Det kan eksempelvis være de brancher, der er gode til at spotte nye forbrugertrends – f.eks. mode, gastronomi og events (såsom IOC-kongres og FN's Klimatopmøde i 2009). De har stor betydning, fordi de er afgørende for regionens kulturliv og brand.

Vækstforum støtter allerede en række erhvervsklynge-tiltag, som gennem eksempelvis etablering af testfaciliteter, uddannelses- og rådgivnings- og udviklingsforløb, seminarer og netværksopbygning styrker rammerne for flere af hovedstadsregionens væsentligste erhvervsklynger. Copenhagen Cleantech Cluster, CFIR - Copenhagen Finance IT Region, CIBIT Accelerace og Medicon Valley Alliance er langsigtede satsninger, der på tværs af forretningsområder samler de vigtigste aktører i partnerskaber for at udviklings sikre klyngerne. Det er nødvendigt for succes i klyngerne, at de førende virksomheder, forskningsinstitutioner, myndigheder og erhvervsfremme-

Følgende initiativ-forslag flugter med Vækstforum Hovedstadens strategiske prioriteringer og kan udgøre rygraden i den konkrete, fremadrettede indsats (uddybnet i separat idekatalog):

- Vækst i bioteknklyngen: Udmøntning af biotekstrategi
- Danmarks Maritime Klynge
- FOOD KIC i Østersøregionen
– Viden og innovation i fødevarer og sundhed

aktører fra både regionalt og nationalt niveau samarbejder i de fælles bestræbelser for at sikre innovativ vækst og nye job.

3.6 Vækstiværksættere med en international tilgang

Iværksættere og deres etablering af nye virksomheder er en vigtig kilde til at skabe job, vækst og innovation i erhvervslivet. Nye virksomheder skaber omtrent en tredjedel af alle nye job, bidrager med knap 17 pct. af den årlige gennemsnitlige vækst i produktiviteten og introducerer oftere ny teknologi. Særligt vækstiværksættere er vigtige, fordi de skaber 10 gange flere job i virksomhedens første fem leveår end andre iværksættere og har højere produktivitet.

Iværksætterne skaber omkring 85.000 job om året. Dette svarer til, at knap en tredjedel af alle nye private job skabes i virksomheder, der er under to år gamle. De små og mellemstore virksomheder udgør en stor del af hovedstadsregionens vækstgrundlag. Særlig opmærksomhed på rammevilkårene for deres udvikling, herunder de kommende års udfordringer med generations- og ejerskifte, kan bidrage til at sikre overlevelse af de værdiskabende aktiviteter og job.

UDFORDRINGER

Den danske etableringsrate er blandt OECD's højeste, og langt størstedelen af de nye virksomheder ligger i hovedstadsregionen (37,5 pct.). Det er dog kun få af de nye virksomheder, som udvikler sig til vækstvirksomheder. Hovedstadsregionen har et stort behov for større værdiskabelse i produktionen og flere job.

Den økonomiske afmatning har reduceret iværksætteraktiviteten betydeligt - antallet af nye virksomheder har været faldende igennem 2008 og var medio 2009 på det laveste niveau siden 1994. Dette indikerer et betydeligt større fald end i sammenlignelige lande, og det er væsentligt lavere end eksempelvis Helsinki og Stockholm.

Nye virksomheder mangler vækst

Hovedstadsregionens nystartede virksomheder har ofte svært ved at konsolidere sig og bevæge sig fra enkelt-mandsforetagender, der overlever et par år, til at ansætte flere medarbejdere og sikre fortsat vækst. Således overlever kun ca. 44 pct. af hovedstadsregionens firmaer de første fem år, og andelen af eksportiværksættere er faldet fra mere end 8 pct. i 2003 til 6,6 pct. i 2006 – på trods af gode konjunkturer.

Iværksætteres viden og kompetencer er en vigtig forudsætning for nye virksomheders succes. Det drejer sig både om adgang til faglig specifik viden på højt niveau, der kan bidrage til solid vækst, samt evner som iværksætter.

Iværksætteri på uddannelserne

Undervisning i iværksætteri og studerendes øgede forståelse af, hvordan det er at starte ny virksomhed, kan medvirke til, at vækstorienterede iværksætteraktiviteter opnår større succes. Analyser fra Metropolitan Inc. peger på, at sammenlignet med Stockholm og Helsinki har hovedstadsregionen på trods af fremskridt stadig en stor udfordring i forhold til at kunne tilbyde kvalificeret undervisning i iværksætteri på de videregående uddannelser, herunder udvikling af undervisningsplaner, opkvalificering af lærere, finansiering af entrepreneurship, tværfaglige forskningssamarbejder og facilitering af spin-outs fra videregående

undervisningsinstitutioner. Der findes en væsentlig udfordring i at integrere iværksætteri på alle uddannelsesinstitutioner. Her spiller eksempelvis de videregående uddannelser, erhvervsskolerne og efteruddannelsesinstitutionerne en vigtig rolle, hvis antallet af vækstvirksomheder for alvor skal øges. Samtidig er det afgørende, at der fortsat udvikles nye undervisnings- og praktiformer, og at alle regionale muligheder for synergi ved nationale tiltag som eksempelvis Fonden for Entreprenørskab udnyttes.

Iværksætterrådgivning tilbydes i Væksthus Hovedstadsregionen, forskerparkerne og studentervæksthusene, kommunernes erhvervsafdelinger samt ved en række private aktører. Det er fortsat en udfordring at blive ved med at videreudvikle og koordinere den rådgivende indsats, så potentielle vækstiværksættere har adgang til præcis den service, de har behov for, og rådgivningskompetencerne er fordelt hensigtsmæssigt gennem klare aftaler mellem parterne.

MÅL FOR HOVEDSTADSREGIONEN

Iværksætterkompetencer

Flere i hovedstadsregionen skal have iværksætterkompetencer. Målet er, at:

- Andelen af 16-64-årige som har modtaget undervisning i iværksætteri øges til 22 pct. i 2013 (mod 18 pct. i 2010).

Overlevelse

Flere iværksættere skal overleve opstarten i 2013. Målet er, at:

- To-års overlevelsesraten i 2013 løfter sig til at nå et midelniveau i Nordeuropa på 72 pct. (mod 67 pct. i 2007).

Vækstiværksættere

Regionen skal have flere vækstiværksættere. Målet er, at:

- Andelen af vækstiværksættere på ny skal øges og udgøre 14 pct. i 2013 (mod 12 pct. i 2009).

HANDLING

– VÆKSTFORUMS HJORTIDIGE OG KOMMENDE INITIATIVER

Vækstforum vil fortsat understøtte iværksætterindsatsen med fokus på to temaer: Udbredelsen af iværksætterkompetencer gennem uddannelsessystemet og målrettede forløb for vækst-iværksættere med internationalt vækstpotentiale.

Vækstforum ønsker, at der i regionen findes en bred vifte af tilbud, der støtter op om iværksætteri og vækst i nye virksomheder - i samarbejde med eller selvstændigt gennemført af Væksthus Hovedstadsregionen, kommunerne, relevante ministerier og private aktører. Etnisk Erhvervsfremme er et eksempel på et bredt nationalt iværksætter-initiativ, som Vækstforum støtter, og som har en markant forankring i flere kommuners erhvervsservice.

Hovedstadsregionens vækstmiljøer og forskerparker leverer målrettet rådgivning og stiller inkubatormiljøer til rådighed for iværksættere med særlige behov for videnstung rådgivning og særlig tilknytning til forskningsmiljøerne. Scion DTU og Symbion er blandt de vigtigste aktører i videreudviklingen af denne type service og er med i partnerskabet bag Copenhagen Bio Science Park (COBIS). COBIS er et konkret resultat af en fælles vision om at styrke de bioteknologiske kompetencer og sikre øget udveksling af viden mellem forskning og erhverv inden for området biosundhed ved at kunne tilbyde en lokalitet med laboratorier til inkubatorer.

I hovedstadsregionen findes allerede gode erfaringer med at tilbyde iværksætterforløb, der er integrerede i de eksisterende uddannelser fra eksempelvis Iværksætterhuset på Niels Brock, væksthuse Katapult og Katalyst fra Københavns Universitet samt Ballerup Campus. Next Generation er universiteternes flag-skibsinitiativ, der styrker studerendes og nyuddannedes evner som iværksættere og som agenter for innovation og udvikling i eksisterende virksomheder. Partnerskabet bag Next Generation er udvidet med Fonden for Entreprenørskab. Copenhagen Innovation and Entrepreneurship Lab (CIEL) er universiteternes nye markante satsning på området. CIEL bliver den fysiske udmønt-

ning af det Entreprenørielle Universitet i hovedstadsregionen, der etableres med støtte fra Danmarks Vækstråd og Vækstforum. CIEL er en stærk og ambitiøs overbygning på Next Generation, der vil bidrage yderligere til at styrke universiteternes internationale profil som centrum for innovation og entreprenørskab.

Herudover tilbyder Væksthus Hovedstadsregionen vækstiværksættere og vækstvirksomheder uvildig og gratis vejledning om vækst, eksport, spin-off, internationalisering og forretnings- og produktudvikling.

Følgende initiativ-forslag flugter med Vækstforum Hovedstadens strategiske prioriteringer og kan udgøre ryggraden i den konkrete, fremadrettede indsats (uddyb i separat idekatalog):

- Internationalisering af små virksomheder i videnservice-erhvervet
- Service Accelerace, forretningsudvikling i videns- og velfærdsservice og kreative erhverv
- Entreprenørskab i partnerskaber mellem uddannelser og erhvervsliv

I hovedstadsregionen findes gode erfaringer med at etablere iværksættersamarbejder med hovedstadsregionens udviklingsorienterede miljøer og dynamiske klynger med særligt fokus på at skabe vækst-virksomheder. Accelerace-ordninger sætter skub i udviklingen af nye værdiskabende virksomheder. CIBIT-Accelerace er et eksempel på en Vækstforum-støttet accelerace-ordning inden for IKT, der gennemfører kundeorienterede forretningsudviklingsforløb rettet primært mod it-iværksættere.

4 Overvågning

Vækstforums vision og overordnede målsætninger er udfoldet og gjort konkrete i strategiens 20 mål for den regionale udvikling. Arbejdet mod målene afhænger blandt andet af samarbejdet mellem de regionale aktører og afspejler derfor både ambitiøse og realistiske tværgående pejlemærker for hele hovedstadsregionen.

Vækstforums vision og overordnede målsætninger er udfoldet og gjort konkrete i strategiens 20 mål for den regionale udvikling. Arbejdet mod målene afhænger blandt andet af samarbejdet mellem de regionale aktører og afspejler derfor både ambitiøse og realistiske tværgående pejlemærker for hele hovedstadsregionen.

Vækstforum vil overvåge den generelle erhvervsudvikling i regionen, i særdeleshed udviklingen i årlig vækst i den regionale produktion (BNP) per indbygger.

Derudover vil forbedringer på indsatsområdenes 19 udvalgte mål bringe hovedstadsregionen tættere på visionen – alle 20 mål fungerer som centrale pejlemærker for hele hovedstadsregionen.

Målene tjener et dobbelt formål. For det første anvendes de i den løbende overvågning, hvor Vækstforum ved hjælp af målene holder øje med, hvorledes vækstvilkårene udvikler sig lokalt og regionalt. For det andet anvendes målene til at prioritere de initiativer, som vurderes at ville bidrage mest til at nå målene, og ved initiativers afslutning at kunne evaluere, hvor meget de har bidraget til målene. Målene skal således kort sagt sikre, at der er fokus på målbar effekt af initiativer.

Vækstforum vurderer løbende evalueringerne af initiativer med henblik på eventuel justering af indsatsen.

Ambitionen er at gå skridtet videre fra at dokumentere umiddelbare resultater ved afslutningen af et initiativ til dels at vurdere den efterfølgende effekt på den regionale udvikling, dels at vurdere effekter af et bredt udsnit af initiativer. Derfor prioriteres udvikling af metoder til effektmåling. Dette sker i samarbejde med de øvrige regioner og Erhvervs- og Byggestyrelsen. Udover

den snævre opfølgning på strategiens mål under indsatsområderne og evaluering af de konkrete Vækstforum-støttede projekter, har Vækstforum en bredere forpligtelse til at overvåge regionale og lokale vækstvilkår. Dette sker dels i større analysesamarbejder (eksempelvis benchmarking-samarbejdet med Stockholm og Helsinki), dels i analyser fra de største projekter. Endelig skal det i samarbejde med blandt andet kommunerne drøftes, hvordan man i fællesskab kan styrke overvågning af lokale og regionale vækstvilkår enten via nye initiativer i strategien eller i et separat arbejde.

Vækstforum Hovedstaden
Kongens Vænge 2
3400 Hillerød
Tlf: 48205000
www.regionh.dk

Marts 2011

